

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΔΙΗΜΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δ. Μ. Σάρον. — Ἄπὸ τὴν Ἀλχηστιν τοῦ Εὐριπίδου.	Β. Γ. Στεφελίδη — Πόθος. Ποίημα.
Ν. Β. Ποιητικά ἔργα. — Σ. Νικοκάβουρα. Κριτική μελέτη.	Σύρον Νικοκάβουρα — Τὸ ποίημα — Τ' ὄραμα τοῦ Γέρον. Σονέτα.
Ἄλεξ. Πάλλη. — Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλώνος.	Χρ. Χρηστοβασίλη — Ὁ Λύκος παῦ γέ- ρας. Διήγημα.
Εἰρ. Α. Λεντινοῦ. — Παληάκοσμε! Διήγημα.	Γ. Μορέας — Στροφές. Ματταρ. Νίκου Λαυρεωτί.

ΚΕΡΚΥΡΑ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ Σ. ΛΑΝΤΖΑ

ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ
ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

ΑΡΙΘ. 2

ΚΕΡΚΥΡΑ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1925
ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΕΙΡ. Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΚΑΤ. Γ. ΠΑΠΑ

ΧΡΟΝΙΑ Ε΄.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΚΗΣΤΙΝ
ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΧΟΡΟΣ

(Στιχ. 568 — 605)

(Στροφή α΄.)

Ὡ σπύι ἀνθρώπου εὐγενικοῦ, πάντ' ἀνοικτὸ στοὺς ξένους,
σ' ἐσὲ γὰ μείνη θέλησε κι ὁ Ἄπόλλωνας ὁ Φοῖβος
ὁ ξακουσμένος λυρσιτής, πῶστιρεξε σιές αὐλές σου
γὰ γένη προβοτοβοσκός, και σιῶν βουνῶν γὰ πλάγια
μὲ τῆ φλογέρα ὑμέναιους τῶν κοπαδιῶν λαλοῦσε.

(Ἀντιστροφή α΄.)

Μαζι ἔβροσκαν χαροῦμενες ἀπὸ τῆ μελωδία
και λύγκες παρδαλόσιχτες· τῆ λαγκαδιὰ τῆς Ὁρθρης
ἄφησε κῆρθ' ἐδῶ ἢ ξανθῆ τῶν λιονταριῶν ἀγέλη.
Χόρευε σιῆν κιθάρα σου τριγύρω τὸ ἔλαφάκι,
Φοῖβε, τὸ παρδαλόσιχο, πὸ μ' ἔλαφρὸ τὸ πόδι
πέο' ἀπὸ γὰ ψηλόκορφα γὰ ἔλατα εἶχε τρέξει
κιαντὸ ἀπὸ τῆν εὐφραντικὴν χαοῦμένο φωνή σου.

(Στροφή β΄.)

Γι' αὐτὸ σιὸ σπύι τ' Ἄδμητου μυριάζου και πληθαίνου
γὰ πρόβατά του, ἐδῶ κοντὰ σιῆ λίμνη τῆ Βοιβία,
πῶχει γὰ ὠραῖα γὰ νερά· κοί ὄμορφοί του κάμποι
και γὰ παχιά χωράφια του γιὰ σῦνορό τους ἔχου,
πρὸς δπου ὁ Ἥλιος σταματᾷ τῆ νύχια ἰαλόγᾷ του,
τῆς Μολοσσίας γὰ βουνά· και πρὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγου
τὸ μέρος φιάουου στοῦ Πηλίου τάλιμεν' ἀκρογιάλια.

(Ἀντιστροφή β')

Τώρα τὸ σπύρι του ἄνοιξε καὶ δέχτηκε τὸν ξένο
 μὲ δακρυσμένο βλέφαρο, κλαίοντας σιὰ δώματά του
 τὰγαπημένο ταίρι του, τὸ νιοθανατισμένο·
 γιὰτὶ ἔχει πάντα ὁ εὐγενικὸς φιλότιμο μεγάλο·
 κι ὅλα τὰ κάνουν οἱ καλοὶ μὲ τοῦν καὶ φρονιμάδα.
 Θανμάζω ἐγὼ τὸν Ἄδμητο καὶ ὀλόψυχα πιστεύω
 πὼς σὰ θεοφοβούμενος θὰ ζήση εὐτυχισμένα.

ΧΟΡΟΣ

(οἰκτ. 962 — 1095)

(Στροφή α')

Ἐγὼ καὶ μὲ τὴν ποίηση καὶ τὴ φιλοσοφία
 σιὰ ὑπερκόσμια πέταξα, καὶ ἔχω πολλὰ ἐξειάξει
 ζητήματα, ἀλλ' ἀνίκητο δὲν ἦρα τίποτ' ἄλλο
 σὰν τὴν Ἀνάγκη, οὐδὲ γιαιτριά γι' αὐτὴν σιὰ πιτακίδια
 τὰ Θρακικά, πὸν οἱ συνταγὲς τοῦ Ὀυφέα εἶναι γραμμένες,
 μηδὲ καὶ σ' ὅσα γιαιτρικά καὶ στοὺς Ἀσκληπιάδες
 δίδαξε ὁ Φοῖβος, τῶν θνητῶν τοὺς πόρους νὰ γιαιτρεύουν.

(Ἀντιστροφή α')

Καὶ μόνον σιῆς θεᾶς αὐτῆς ἀδύνατο νὰ φτάσης
 μπρὸς στοὺς βωμοὺς καὶ σιᾶγαλμα· δὲ δέχεται θυσίες.
 Νὰ μὴ μου ῥθῆς, θεά, σιῆ ζωὴ βαρύτερη ἀπὸ πρῶτα.
 Γιατὶ κι ὁ Δίας ὅ,τι πῆ, μ' ἐσέν' αὐτὸ τελειώνει.
 Καὶ τῶν Χαλύβων μὲ τὴ βία τὸ σίδερο δαμάζεις,
 καὶ τᾶγριο σου τὸ θέλημα κανέναν δὲ φοβᾶται.

(Στροφή β')

Κεσένα σ' ἔσφιξε ἡ θεὰ σιὰ φοβερά της χέρια
 καὶ δὲ γλυτώνεις Ἄδμητε. Βάσταξε· ὅσο κιᾶν κλάψης
 ἀπὸ τὸν Ἄδη τοὺς νεκροὺς δὲ θὰ τους ξαναφέρης·
 Ἀκόμα καὶ θεῶν παιδιὰ σιὸ σκότος κατεβαίνουν
 κι ἀγύριστα πεθαίνουν.

Σὰν ζοῦσε ἦταν ἀγαπητή· μὰ θᾶναι ἀγαπημένη
 σ' ἐμᾶς καὶ πεθαμένη·

Ἐσὸ τὴν εὐγενέστερη τοῦ κόσμου εἶχες γυναῖκα·

(Ἀντιστροφή β')

Κι' ἔ τάφος τῆς γυναίκας σου νὰ μὴ θαρρῆς πὼς θᾶναι
 καθὼς εἶναι τὰ μνήματα τῶν ἄλλων πεθαμένων·
 μὰ θᾶχη θεικὲς τιμές, μὲ σέβας οἱ διαβάτες
 ἐκεῖθε πάντα θὰ περνοῦν· καὶ τέτοια αὐτοὶ θὰ λέγουν
 σιὸ πλάγι σὰ διαβαίνουν.

«Τοῦτ' ἡ γυναῖκα πέθανε γιὰ τὸ δικό της ἄντρα·
 καὶ τώρα εἶναι καλότυχη, μὲ τοὺς θεοὺς ἀντάμα·
 Χαῖρε, κυρὰ πανοέβαστη, καὶ δός μας εὐτυχία.»
 Μὲ τέτοια χαιρετίσματα θὰ τὴν καλοφημίζουν.

Δ. Μ. ΣΑΡΡΟΣ

ΠΟΙΗΤΙΚΑ ἜΡΓΑ Σ. ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑ

Ἡ Ποίηση τοῦ Νικοκύβουρα εἶναι ὅπως ἦταν τὸ Πνεῦμα,
 τὸ Ἄναρχο Πνεῦμα, πρὶν ἐμψυχώση καὶ ἐνσαρκωθῆ εἰς τὰ
 πράγματα. Ἐχει μέσα της τὴ μεγάλη Πνοὴ τοῦ Παντός μὲ ὅλα
 τὰ στοιχεῖα του, ποῦ μεγαλόπρεπα παρουσιάζονται σ' αὐτὴν τὴν
 ἀριστουργηματικὴ ἐκδήλωσή της. Γιὰ τοῦτο ἀνήσυχη δέχεται
 τὴν ἐπίδραση ὅλων τῶν παθῶν του, ὅλων τῶν συναισθημάτων
 του, κάθε του ὑποκειμενικότητας καθὼς καὶ κάθε φαινομένου,
 κάθε κοσμικῆς, φυσικῆς ἢ ἠθικῆς ἐκδήλωσης ποῦ παρουσιάζεται
 σ' αὐτὸν τὸν τρόπον σὰν φωτοβόλο διαμάντι, ποῦ ἀντανακλάει
 στὲς ἕδρες του κάθε τι ποῦ μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ χρησιμεύση καὶ
 ἀπὸ τεχνικὴ καὶ ἀπὸ κοινωνικὴ ἄποψη σὰν ἀνώτερο στοιχεῖο
 Ζωῆς!

Ἡ δυνατὴ καλλιτεχνικὴ προσωπικότης τοῦ Ποιητῆ μᾶς ἔδωκε μία τέτοια ἀξιοθαύμαστη καὶ αὐστηρὴ κομψότητα στὸ ἔργο του ποῦ ἡ λυρική εἰκόνα καθορίζεται τόσο ἐξαγνισμένη εἰς τὸ χαρμηλοποιητικὸ ἀνάγλυφο τοῦ ἐξωτερικοῦ φαινομένου, ὅπως ἀκριβῶς ὁ Ποιητὴς μᾶς τὸ αἰσθάνεται, τὸ φαντάζεται καὶ τὸ συλλαμβάνει αὐθόρμητο καὶ ζωντανὸ τῆ σιγμῆ τὴν πλησιέστερη στὴν ἔμπνευση, ὥστε ἡ ἀναισθητὴ πραγματικότης, ἡ φανταστικὴ, ἡ ψυχολογικὴ, μεταβάλλεται ἀντικειμενικὰ σὲ σκιά λαμπρῆ καὶ μορφῆ δυνατῆ, σὲ κρέας, ποῦ γνωρίζει τὰ σκοτεινὰ φθορὰ καὶ τὰ περασμένους ὀρμῆς, τὰ φοβερὰ μαρτύρια τῆς αἰσθητικῆς καὶ τοὺς ἐξαγνισμοὺς τοῦ πνεύματος καὶ σὲ χρῶμα, ποῦ ἀναζωογονεῖ τὰ ὄψεις καὶ ποῦ ἀρπάζει τὰς μορφὰς καὶ τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ματαιαίαν ὑπαρξὴ τῆς νοερότητας γιὰ νὰ τὰ ἀνυψώσῃ εἰς τὴν λαμπρὴ καὶ γόνιμη πραγματικότητά τῆς Ζωῆς.

Ἡ Ποίηση τοῦ Νικοζάβουρα λέει «ὄχι» σὲ κάθε μορῆ ἀπαίτηση νὰ ὑποταχθῶν οἱ ἀνώτεροι καὶ αἰώνιοι ἠθικοὶ νόμοι σὲ κάτι τὸ συμβατικὸ, τὸ φθαρτὸ τὸ ὑπολογισμένον, ποῦ μὲ δουλοπρέπεια ἀποβλέπει στὸ προσωπικὸ συμφέρον ἢ μὲ ἀνηθικότητα ἀφάντιστη, γιὰ τὴν ἴδια αἰτία πιασρίζει μωρὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ ἢ νὰ σταματήσῃ τὴν προοδευτικὴν κίνησιν τῆς Ζωῆς, προσπαθώντας νὰ ἐκφυλίσῃ ὅλες τὰς φυσικὰς ἀξίες.

Ἡ Τέχνη τοῦ Νικοζάβουρα δὲν εἶναι ἓνα μέσον γιὰ νὰ γείνη συμπαθητικὸς ὁ Ποιητὴς εἰς τοὺς ἄρρωστους ἢ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ καμαρώσουνε γιὰ τὴν ἀρρώστια τους, νὰ λιγώσουνε ἀπὸ συχαμερῆ ἠδονήματα γιὰ τὴν ἀναμία τους.

Δὲν χρωματίζει ἡ Τέχνη τοῦ Νικοζάβουρα καμμία ἀρρωστικὴ κωμικὴ κωμικὴ μετὰ τὸ κόκκινον ἢ ῥοζὸν χρῶμα ἐνὸς ἀμπαζοῦ, ἀλλὰ ξεφανερώνει στὸ φλογερὸ φῶς τοῦ ἡλίου ὅ,τι σάπιον, μολυσματικὸ ἢ ἀναιμικόν, γιὰ νὰ γιαιτρέψῃ ἢ γιὰ νὰ προφυλάξῃ ἀπὸ τὸ μόλυσμα καὶ τὴν ἀρρώστια.

Εἶναι μέγας κοινωνικὸς παράγων ἡ Τέχνη, ὁ δὲ πραγματικὸς

Ποιητὴς ἐξασκώντας τὴν ἱεροσύνην τῆς πρέπει νὰ μαστιγῶν τοὺς δειλοὺς καὶ τοὺς τιποτένιους, νὰ ἐκμηδενίσῃ τοὺς ἀχρείους, νὰ ἀτιμάξῃ τοὺς ἀνήθικους καὶ ἔτσι ξεπερνώντας τὰ στενὰ ὅρια τοῦ Τόπου καὶ τοῦ Χρόνου νὰ παρουσιάζεται σὰν ἱεροφάντης τῆς Τέχνης, Ποιητὴς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἡ Τέχνη του Ζωοδότρα Πνοὴ τῆς Ἀλήθειας καὶ τοῦ Καλοῦ.

Ἔτσι ὁ Νικοζάβουρας νοιώθοντας τὴν Τέχνην μὲ μεγάλη εὐρύτητα Περιεχομένου καὶ μὲ μεγάλη καὶ ἀριστοτεχνικὴ ἐκδήλωσιν καὶ τεχνοτροπία μορφῆς καὶ ἰδεῶν προσπαθεῖ μὲ τὴν ἀξιοθαύμαστη καλλιτεχνικὴν του ὑπερευαισθησίαν νὰ κατευθύνῃ τὸ ἔργο του πρὸς ὅρια ἐναρμονιζόμενα πρὸς τὴν παγκοσμιότητα τῶν ἠθικῶν σκοπῶν, ποῦ ἐπιδιώκει ἡ ποίησις.

Ὁ Ποιητὴς μᾶς μὲ ποικιλίαν ἤχων, αἰσθημάτων καὶ χρωμάτων, πότε παραπονούμενος μᾶς ξυπνάει γλυκῆς ἢ πικρῆς ἀναμνήσεις καὶ πότε δυνατὸς καὶ ἐνθουσιασμένος μὲ λαμπρὰ ἰδανικὰ καὶ μὲ πλατεῖα συναισθήματα μᾶς δυναμώνει στὸν ἀγῶνα τῆς Ζωῆς.

Ἡ Ζωὴ εἶναι μία πάλη, πάλη εὐγενικὰ γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὸ ὤμορφο· ἀλλὰ ἡ γῆ «....., χαρισμένη

στῶν λησιτῶν τὰ χέρια, κρεμασμένη
στὸ καρφὶ τοῦ φονηᾶ, ποῦ μὲ τραγοῦδια
κοιμίζει τ' ἀπονήρευτα μικροῦδια
καὶ τὸ γάλα τοὺς κλέφτει.»

κατάντησε τόπος μαρτυρίου. Οἱ ἄνθρωποι ζοῦνε σκλάβοι καὶ ἐνάντια σ' αὐτὴ τὴν σκλαβιά ὑψώνεται ἀγέρωχος καὶ μεγαλοπρεπῆς ὁ Ποιητὴς μᾶς πατώντας τὸ σερπετὸ στὴ γῆς καὶ, ἀφίνοντας τὸ ἀηδόνι μὲ τὴν λαλιά του νὰ καλῆ τοὺς νεκροὺς, αὐτὸς μὲ τὸ δῶρον τῆς ἀρμονίας ξεσπάει στὸ:

«..... Βαρεθήκαμε σκλάβοι
στὴ Ζωὴ πὰ νὰ ζοῦμε!»

καὶ τότε ζητάει τὰ οὐράνια θολωμένα, σύμβολο τῆς ἀνθρώπινης

κακοριζικιάς και επικαλείται τες αστραπές του 'Απόλλωνα, τες αστραπές της Θείας Τέχνης ως συντελεστικού παράγοντα μιᾶς καλύτερης και ευγενικότερης κοινωνικῆς συμβίωσης τῶν ἀνθρώπων.

Πότε πάλε στο ἔργο του ξεχύνεται μία κανσικὴ λίκρα και βαθειὰ εἰρωνεία και πότε συγκινημένος χαιρετάει τὸ μαρτύριο, τὰ πάθη, σὰν σταθμοὺς ἢ αἰτίες μιᾶς ἀνώτερης ἠθικῆς ἐξέλιξης. Γιὰ ὅλα τέλειο συμπλήρωμα ἢ καλωσύνη τῆς φύσης, ποὺ πάντα στο ἔργο του Νικοκόβουρα παρουσιάζεται με τὴ βαθύτερη σημασία της, τὴ δημιουργικὴ ἢ καταλυτικὴ. Τὰ μάτια του δὲν βλέπουνεπαρὰ γιὰ νὰ ὑπηρετοῦν τὴν Τέχνη, οἱ αἰσθήσεις του ὅλες και μαζί και ὁ νοῦς του ἀποτελοῦν ἓνα σύνολο πνευματικὸ και αἰσθηματικὸ ἐξυπηρετικὸ και τοῦτο ἐνός ἀνώτερου νοήματος τῆς Τέχνης. Ἡ Γῆ και ὁ Οὐρανός, ἡ θάλασσα και οἱ κόμποι ὑπάρχουν και λογαριάζονται στο ἔργο του Ποιητῆ μας, ἐφ' ὅσον ἐκεῖ μέσα ξεδιπλώνεται ἡ χαρὰ ἢ ὁ πόνος, τὸ καλὸ ἢ τὸ κακό, τὸ ψεύτικο ἢ τὸ ἀληθινὸ τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ κόσμος γιὰ τὴν Τέχνη του Νικοκόβουρα εἶναι ὁ ἀνθρώπος. Στὴ μέθη δὲ τῶν μορφῶν, τοῦ φωτός, τῶν χρωμάτων ὅπου ὁ Ποιητῆς μας, ξεχύνοντας τὴ βαθειὰ ἀγανάχτησή του, καρφώνει με τὴν ἀβάσταχτη εἰρωνεία του και σκοτώνει ἢ ἀνασταίνει με τὸν ἱερὸ Πessimismό του. Τότε ἡ ὀλόγυρα φύση ἢ ἀντινακλᾷ τὸν Πόνου τῆς ψυχῆς του ἢ ἀστράφει ἀπὸ τες ἐλεύθερες ὁρμές τοῦ πνεύματός του και πάντα ὑποταγμένη στο νόημα τῆς Τέχνης «βάνεται γυμνὴ νὰ χορεύῃ ἐμπρός του».

Μία γλυκειὰ τόσο ἀρμονικὴ ὅσο και μελωδικὴ ἐλεγειακὴ πνοὴ ἐμψυχώνει ὅλες σχεδὸν τες Στροφές τοῦ Ποιητῆ μας, ὅπου με μία κατασταλαγμένη ἀριστοτεχνία ἐκδηλώνει μίαν ἀνώτερη, ἀπολύτως ὡραία ὑποκειμενικότητα, ἐλεύθερη ἀπὸ κάθε ἀπρεπῆ ἐπίδραση, μὴ στηριζόμενη ἐπάνω σὲ χαμηλὰ ἔνστικτα και ἀνυψωμένη εἰς τὸν εὐαγγελισμό μιᾶς ἀνώτερης ζωῆς.

Ἡ Ποίηση τοῦ Νικοκόβουρα εἶναι γεμάτη ἀπὸ ρώμη και δύναμη, δύναμη ἀντικειμενικὴ ποῦ τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἀγκαλιάσῃ ἓνα μέλλον χωρὶς ὄρια, ρώμη δὲ ὑποκειμενικὴ ὑπέροχη ποῦ κλεῖ μέσα της τες ἀνάγκες και τοὺς λογικοὺς σκοποὺς τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἄν εἶναι ἀλήθεια πῶς ἡ ἐπιστήμη και ἡ γινώση ἀνανεώνει τὴν αἰσθητικὴ και ἠθικὴ συνείδηση τῶν ἀνθρώπων τέλεια συγχρονισμένος, ὁ Ποιητῆς μας, ἀφοῦ ἡ χάρις τῆς γλυκειᾶς Μούσας τὸν ἀνύψωσε και τὸν εὐώδιασε με τὸ ὑπερκόσμιον κρίνον τῆς ἀνώτερης ἠθικῆς και Ὁμορφιάς και ἀφ' οὔ ἐπορεύσασε τὸ Νοῦ και τὴν καρδιά του και ἐναρμόνισε με ὡς τὴν ψυχὴ του, τὴν ἐξόχως ἠθικὴ γιὰτὶ ὁμορφη, και ἀφοῦ αἰσιάνθηκε τὴν ἀλήθεια σὰν

«ἄρωμα θεῖο στάλαγμα ἀπὸ τ' ἀνθη»

δέεται,

«Κρατεῖσθε με, ὦ Πανάχραντες, σὲ τίμα ἱεροσύνη,

«τὲς ἱεροπραξίεις μου ἀμόλυντες νὰ κάνω·

«και δῶστε μου ἀπ' τὰ σπλάχνα σας τὴν ἅγια καλοσύνη

«Γιὰ νὰ μπορέσω τὴ ζωὴ τὴ δόλια νὰ γλυκάνω».

νὰ γλυκάνῃ τὴ δόλια τὴ ζωὴ. Σὰν ἀνώτερος δὲ μύστις διαισθάνεται τες βαθειὲς ροπές, ἀντιλαμβάνεται τες μελλοντικὲς κατευθύνσεις τῶν ἀνθρώπων και προσανατολίζεται πρὸς μίαν ἀνώτερη κοινωνικὴ ζωὴ, γιὰ τὴν ὁποίαν κατ' ἐντολήν τῶν Μουσῶν γίνεται και ἐκδηλώνεται ἅγιος και ὡραῖος συντελεστής.

Ὁ Νικοκόβουρας εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ποιητὲς ἐκείνους ποῦ ἡ λαχταριστὴ αὐαίσθησία του ἐπιρρεάζεται διαρκῶς και βαθύτατα και ἀπὸ τὴν ἐλαφρότερη πνοὴ και ἀπὸ τοὺς πλέον μυστηριώδεις πόθους τοῦ ὄρατοῦ και τοῦ ἀοράτου. Ἀνατριχιάζει γιὰ ὅλα! Θαυμάσια εὐαίσθητος στὴν ἀγάπη, ευγενικὰ συγκινημένος ἀπὸ τὴν καλοσύνη, ἀπὸ καρδιάς ταραγμένος και μεγαλόπρεπα θυμωμένος γιὰ τὸ ἄδικο, πατριαρχικὰ ἀγαθὸς στὴν ἀδυναμία, στο βᾶσιανο, ἐκδηλώνεται ἀληθινὸς ποιητῆς γλυκαίνοντας, βαλσαμώ-

νοντας τὸ βύσανο καὶ τὴν ἀδυναμία κεραινοβολῶντας τὸ ἄδικο, καθαγιαζόντας τὴν καλοσύνη καὶ ἀποθεώνοντας τὴν ἀγάπη.

Τέτοια ἡ Τέχνη τοῦ Νικοκάβουρα. Καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι ποῦ πούλουνε τὴ συνείδησή τους δὲν μποροῦν νὰ ἐξαρθοῦν εἰς τὸ σημεῖο ποῦ νὰ αἰστανθοῦν καὶ νὰ ἐννοήσουν τὸν ποιητὴ ποῦ λέει:

«Συμβιβασμοῦ καθ' ἔγνοια (ἄς) σοῦ εἶναι τύψη»

καὶ ποῦ στὸ ἴδιο σονέττο του τελειώνει:

«κι' ἀφοῦ τὸ εὐγενικὸ τῆς νίκης θῶρι

κάνει τραγοῦδι ἀγγελικὸ τὸ θηῆνο

Δόστηνε τῆ ζωῇ σὰν ἓνα κρῖνο

ποῦ σὲ παιῶρια τὸ προσφέρεις κόρη».

Μὲ τὸ σημερινὸ του βιβλίο ὁ Νικοκάβουρας παίρνει θέση ξεχωριστῆ ἀνάμεσα στοὺς Κερκυραίους λογοτέχνες, τὸν Πελυῶ, τὸν Μαρκοῶ, τὸν Καλοσοῦρο, τὸ Μαβίλη, τὸ Θεοτόκη, ποῦ ἡ μεγάλη τους συμβολὴ εἰς τὰ Νεοελληνικὰ γράμματα, εἶναι ἀναντίρρητα ἀγνωρισμένη. Ἐν ἐξοῦσαν, μακρῶς, ὅπως στάθηκαν πάντα, ὅσο κ' ἔθε ταπεινὸ ὑπολογισμό, καὶ ἐχθροὶ κάθε βασιλεύουσας μετριότητος, μὲ πόση συμπάθεια θὰ χαιρέτιζαν τὸ νέο ποιητὴ μὲ τὴν ἱερὴ φωτιά, ποῦ τὸ ἔργο του ἐξευγενίζει τὴ σκέψη καὶ ἀνυψώνει τὴν ψυχὴ μὲ ἀποκαρδίωμα καὶ ἔκσταση, μὲ ἀπαγοητεύσεις καὶ θειάμβους μὲ ἀβύσους σκοτοῦς καὶ ὀρίζοντες φωτός.

«Ἐρχομαι ἀπὸ τὰ βάθυ τῆς ἀβύσου

πρὸς τῶν ἀστρων τὸ μέγα πανηγύρι»

Ἐν ἡ Ποίησις εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις ἀπὸ ὅτι πλέον ἐνδόμυχο ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν καρδίαν του καὶ θεϊότερο εἰς τὴν σκέψιν του, ἀπ' ὅτι ἡ ὄρατὴ φύσις ἔχει μεγαλοπρεπέστερο εἰς τὰ εἰκόνες τῆς καὶ μελωδικότερο εἰς τὸν ἦχον τῆς τότε τὸ ἔργο τοῦ Νικοκάβουρα, ὄντας ἓνας μεγαλοπρεπῆς ἀντίλαλος βαθύς, πραγματικὸς καὶ εἰλικρινῆς ὑψηλῶν συλλήψεων, βαθειῶν συναισθημάτων καὶ ζωη-

ροιάτων εἰκόνων, πρέπει νὰ χαιρῆται ὅχι σὰν μαγεμένος ψίθυρος ἀλλὰ σὰν «Τραγοῦδι Παναρμόνιο.»

Μελετώντας μὲ ἀγάπη καὶ μὲ σεβασμὸ τὸ ἔργο τοῦ Νικοκάβουρα νοιώθεις πῶς ἡ Τέχνη εἶναι γιὰ τὸν ἄνθρωπο ὅ,τι γιὰ τὴ Θεότη εἶναι ἡ δημιουργικὴ δύναμις καὶ σὲ τέτοιον τρόπο οἱ νόμοι τῆς Τέχνης δὲν εἶναι παρὰ οἱ νόμοι τῆς δημιουργίας, ἀλλὰ ἀπὸ μίαν ἄλλη ἀποψη, ποῦ εὐκολὰ καταλαβαίνεται ὅτι νὰ γνωρίσῃ καὶ ἐννοήσῃ τὸ θεῖο ἔργο ἕως ἐκεῖ ποῦ φτάνει ὁ ἄνθρωπος νοῦς αὐτὸ εἶναι ἡ Ἐπιστήμη καὶ πῶς τέχνη εἶναι νὰ μπορέσῃ νὰ τὸ ξαναπαραγάγῃ κάτου ἀπὸ περιστάσεις ὑλικὰς καὶ αἰσθητικὰς. Ὁ Νικοκάβουρας μᾶς παρουσίασε τὴν Τέχνην σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ μεγάλα μέσα τῆς ἀνθρωπότητος γιὰ νὰ φτάσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς, καὶ τὴν αἰσθητικὴν σὰν τὸ ἀγνότερον μέρος τῆς φιλοσοφίας, αὐτῆς τῆς εὐγενικῆς καὶ σοβαρῆς παρηγορήσεως τῆς Ζωῆς.

Νοιώθεις ἀκόμα πῶς τὸ πνεῦμα, ποῦ ἔχει καὶ δύναμις νὰ αἰστανθῆ τὴν ὠραιότητα τῆς Τέχνης καὶ τὴ δυνατὴ πνοὴ τοῦ Ἄληθινοῦ, πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ σηκωθῆ εἰς ὕψιστες ἀρχὰς τῶν πραγμάτων καὶ μορφωνόμενον μὲ τὸ αἰσθητὸ αἶσθημα νὰ ξυπνήσῃ μέσα του τὸ ἠθικὸ αἶσθημα ποῦ θὰ τοῦ στηλώσῃ εἰς τὰ σπλάγχνα ἓνα εἶδος θρησκείας καὶ ἀκόμα πῶς ὅταν μιὰ φορὰ ἡ πεποιθήσις τοῦ Καλοῦ μπεῖ εἰς τὴν καρδίαν μας δὲ θὰ μπορέσουμε πειὰ νὰ τὴν χωρίσουμε ἀπὸ ἐκεῖνην τοῦ Ὁραίου.

Ἐν ἡ ἀνάμεσα εἰς τὰς ἀδικίας, τὰς ψευτιὰς καὶ τὰς ἀναποδιὰς τῆς Ζωῆς ἡ ἀτάραχη συνείδησις τοῦ Ἄληθινοῦ, θὰ εἶναι ποῦ θὰ δυναμώσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ δρόμον τῆς τιμῆς, τὸ δρόμον ἐκεῖνον ἀπ' ὅπου δὲν μπορεῖ νὰ λείψῃ τὸ χαμόγελο μιᾶς ὑπεράνθρωπης λάμψεως, γιὰ τὸ Ὁραῖο, καθὼς λέει ὁ Πλάτων, εἶναι ἡ λάμψις τοῦ Καλοῦ.

Κέρκυρα

N. B.

ΣΠΙ ΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ

ΨΑΛΜΟΣ 137

Στης ξενιτίας κοντα το ρεμα καθισμενη
 Θρηνω, θρηνω, με απρηγορητη καρδια.
 Η σειστρα* μου βουβη ειναι τωρα κρεμασμενη
 Οχ της ιτίας τα πενθιμα κλαδια.

Παρ' την μην κλαις, λεν οι σκλαβωστρες, και ελα
 Λαλει της Σιων ενα ανοιχτοκαρδο σκοπο,
 Πως θεν αφτες, μια σκλαβα εγω κοπελα
 Τραγουδι απ' τα αγια χωματα να πω;

Το ρημαγμενο σου, ω Σιων, οι κορες σου αν ξεχνουνε,
 Σειστρες καμια τους αν αγγίζει, η αν τραγουδει,
 Κακος πνιγμος οι τονοι στο λαιμο ας σταθουνε,
 Τα δαχτυλα ας νεκρωσουν στη χορδη.

Ω Βαβυλωνισσες, σε καθε πετρας ακρη
 Μυρια κοματια αν γυρω τα μωρα σας δω,
 Χηρας καημοι αν σας σφαζουν, αν ορφανιας δακρυ
 Ναι τοτε εγω θα τραγουδω.

ΑΔΕΣ. ΠΑΛΛΗΣ

Λιβερπουλ 3. 3. 1925

* Σειστρα = οβραίο οργανο

ΠΑΛΗΟΚΟΣΜΕ !!!

Κουρελιασμένο, ξυπόλυτο, μ' αγτένιστα μαλλιά, λερωμένο μ' ὄψη γλωμῆ καὶ ἀχαμνῆ ἀπὸ τὴν κακοπέραση, μὲ τὰ πόδια κατακόκκινα ἀπ' τὸ κρῦο, πάει σφυρίζοντας ἕνα μάγικο τραγοῦδι.

Παιδί τῆς ὀρφάνειας, ριγμένο στ' ὀρρανοτροφεῖο καὶ δοσμένο σὲ μιὰ παραμάννα, ποῦ τὸ βάσταξε, γιὰ νάχει κι' ἄλλα χέρια νὰ τῆς δουλεύουν, ποτέ του δὲν ἐγνώρισε τὴν παρήγορη τῆς ἀγάπης ἡλιακὴ ἀχτίνα, ποτέ του δὲν ἄκουσε ἀπο κανέναν ἕνα λόγο γλυκὸ κι' ἀνατρέφηκε μονάχο του, σαν τὰ λούλουδα ποῦ μεγαλώνουν σὲ φτωγικὴ γωνίτσα, χωρὶς νὰ νοιώσουν τὸ γάιδεμμα τοῦ ἡλίου. Εἶχε κι' ἄλλα πέντε παιδιὰ νὰ θρέφει ἢ παραμάννα του, μὲ μονάχα τὰ χέρια καὶ τὸ κορμί τῆς, καὶ γι' αὐτὸ τίς περισσότερες φορὲς τὸ ἀποπαίδι τῆς μοίρας ἔμεινε νηστικό.

— « Ἄς μείνει χωρὶς ὁ μούλος » ἔλεγαν τ' ἀδέρρια του, ὅταν ζητούσαν κι' ἄλλο λίγο ψωμί καὶ τοὺς ἔδειχνε ἡ μάνα τους ἕνα μικρὸ κομμάτι ποῦχε φυλάξει γιὰ τ' ὀρρανό, νὰ τῶβρει, ὅταν θὰ γύριζε ἀπὸ τὸ μᾶστορά του καὶ θᾶφερνε σπίτι τίς δύο του ὄραχμουλες— ὄλον τὸν κόπο τῆς ἡμέρας!

Ἔμαθε στὴν περιφρόνηση, στὴ σκληρότητα, στὸ ἄγριο, κ' ἔτσι καὶ κεῖνο εἶχε κλείσει τὴν καρδιά του γιὰ ὄλον τὸν κόσμο. Τί τὸν ἔμελε γιὰ τοὺς ἄλλους, ὅταν κανεὶς δὲν τὸ ἀγαποῦσε, ὅταν κανεὶς δὲν τὸν ἐσυλλογίζονταν, ὅταν κανεὶς δὲν τὸν ἐφρόντιζε; Σὰν παιδί μιὰ μέρα κρεμάστηκε ἀπὸ τῆς παραμάννας του τὸ λαιμὸ μὲ τὴν ἐλπίδα, ποῦ καὶ κείνη θὰ τὸν γάιδεψε, μ' ἀντίς ἀπὸ γάϊδι, ἀντίς ἀπὸ φιλί, ἄκουσε μιὰ σκληρὴ φράση, βγαλμένη ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἀδερφοῦ του τὸ στόμα.

— « Μπᾶ! θέλει καὶ γάϊδια ὁ μούλος! δὲν τοῦ φτάνει ποῦ τὸν τρέφουμε; »

Κ' ἕνα γέλιο, ποῦ σὰν μαχαίρι κοφτερὸ τρύπησε τοῦ ὀρρανοῦ τὴν καρδιά, συντρίψε τὰ λόγια του.

— «Άρρησέ με και δὲν ἔχω καιρὸ νὰ γάνω» τοῦπε κείνη σιγά, σπρώχνοντάς τον.

Κ' ἔφυγε τότες ἀπὸ τὸ σπίτι και πριγύριζε για ὦρες ὄξω στὸ δρόμο, μὲ τὴν πίκρια στὴν καρδιά, μὲ τὸ κεφάλι βαρὺ, μ' ἓνα δάκρυ, ποῦ ἦταν ἔτοιμο νὰ τρέξει ἀπὸ τὸ μάτι του, μὴ προσέχοντας κανέναν, μὴ γνωρίζοντας ποῦ πήγαινε.

Ἐβρεχε και τὰ ρούχα του ἔσταζαν νερά, μὰ κείνος ἀδιάφορος τραβοῦσε τὸ δρόμο του στὰ στραβά, μὴ νοιώθοντας τίποτε, γιατί στ' αὐτιά του τρομαχτικά ἀντηχοῦσαν τὰ λόγια τῆς μάνας και τοῦ ἀδερφοῦ του.

— «Mademoiselle, αὐτὸ τὸ κατρεγαρόπουλο λέρωσε τὸ φόρεμά μου» ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ κλαψάρικη χαιδεμμένου παιδιοῦ. Γύρισε τότες τὸ κεφάλι και εἶδε μιὰ μικροῦλα σκεπασμένη μ' ἓνα ἐπανωφόρι βελουδένιο, γιομάτο γουναρικά, ποῦ τὸν κύτταζε μὲ περιφρόνηση και ἀγδία και τὸν ἔδειχνε μὲ τὸ δάχτυλο στὴ δασκάλα, ποῦ τὴν συντρόφρευε.

— «Πρόσεξε παληρόπαιδο, γιατί κάνω και σὲ παίρνουν φυλακή.»

Τοῦπε ἡ δασκάλα μὲ ξένη προφορά, κι' ἀκού ἔβγαλε τὸ γάντι τῆς ἔσκυψε και μὲ τὸ μαντήλι τῆς ἄρχισε σιγά, σιγά, νὰ καθαρίζει τὴ λάσπη, ποῦ περνώντας σ' ὄρφανὸ εἶχε ρίξει μὴ προσέχοντας ποῦ τὸ γυμνὸ του πόδι εἶχε γωθεῖ σ' ἓνα λάκκο μὲ νερό και ποῦ, ὅπως τῶβγαλε, τινάχτηκε κ' ἔπεσαν λίγες σταξίδες στὸ φόρεμα τῆς πλουτιοκόρης.

Δὲν ἀπάντησε τίποτα τὸ φτωχὸ ἄρχιτε μονάχα νὰ σφουρίζει γιατί δὲν ἤθελε νὰ κλάψει και συλλογιζόνταν τὴν ἀδικία τῆς κοινωνίας φαντάζοντας, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔτρεμε ἀπὸ τὸ κρῶ, τὴ μικροῦλα μὲ τὰ γουναρικά, ποῦ θὰ τὸν ἔστειλε στὴ φυλακή, γιατί λιγάκι τῆς εἶχε λασπώσει τὸ φόρεμα, ἐνῶ ἐκεῖνος ἦτανε γυμνὸς και καταλασπωμένος.

Και κουρελιασμένος, ξυπόλυτος, μ' ἀχτένιστα μακρὰ μαλλιά, λερωμένος, μ' ὄψη γλωμῆ και ἀχαμνὴ ἀπὸ τὴν κακοπέραση, πάει σφουρίζοντας ἓνα μάγικο τραγοῦδι.

Β'.

— «Μὴ σὲ μέλει κ' εἶμαι γὼ ὧ' ἄς τολμήσει νὰ σὲ πειράξει κανένας και βλέπει.»

Κ' ἐξέσχιζε ἓνα κεμμάτι ἀπὸ τὸ κουρελιασμένο του τὸ πουκάμισο κι' ἄρχισε σιγά, σιγά, νὰ δένει τὸ πόδι τῆς μικροῦλας.

Ἄν τοὺς ἔβλεπε κανεῖς, αὐτὸν γονατιστὸ μπρὸς στὴ μικρὴ ζητιανοπούλα, ποῦ τὴν εἶχε καθίσει ἀπάνω σὲ μιὰ πέτρα, νὰ τῆς δένει τὸ πόδι μὲ ὄλην του τὴν προσοχή, κουρελιασμένους και τοὺς δύο, μαυρισμένους ἀπὸ τὸν ἥλιο, ξυπόλυτους, ἀχαμνοὺς, θὰ πίστευε, πῶς ἦτανε ἀδέρφια. Και ὅμως, μονάχα αὐτὴν τὴν στιγμὴ εἶχανε ἀνταμωθεί.

Παιδί τῆς φτώχειας και κείνη, ζοῦσε μὲ τὴν πεντάρα τοῦ ἐνὸς και τοῦ ἄλλου. Τριῶν χρόνων ἔχασε τὴ μάνα τῆς και στὸ χρόνο, τὴ θέση τῆς μάνας τῆς πήρε ἄλλη γυναῖκα, ποῦ τῆς εἶπε νὰ τὴν κράζει μάνα, μὰ ποῦ δὲν εἶχε οὔτε τὰ λόγια, οὔτε τὴ γλυκάδα, οὔτε τὴν τρυφερότητα, ποῦ κλειοῦσε σὲ μιὰ τῆς ματιὰ ἢ μάνα τῆς, ἢ ἀληθινὴ τῆς μάνα.

Μ' ὄλο ποῦ ἦταν μικρὴ κι' ἀκόμα δὲν ἤξερε τί θὰ πεῖ τὸ χρυσόλογο κείνο, ποῦ γιομίζει καρδιά και ψυχὴ, μὲ ὄλο ποῦ δὲν μποροῦσε νὰ νοιώσει, πῶς τὸ παιδ ἀτίμητο τραγοῦδι, ὁ γλυκύτερος ἤχος, εἶναι ἡ λέξη «μάνα», μ' ὄλον τοῦτο, ὅταν ἡ μητριὰ, πρωτοπηγαίνοντας στὸ σπῆτι, τῆς εἶπε: «φίλησέ με», αὐτὴ στρυμώχτηκε στὰ γόνατα τοῦ πατέρα τῆς.

Ἡ ἀθώα ψυχούλα ζητοῦσε προστασία—σανίδα— για νὰ γλυτώσει ἀπὸ τὴν τρικυμία τῆς ζωῆς.

Μήπως αὐτὸ δὲν ἔφτασε, για νὰ λάβει τῆς ἀδιαφορίας τὴ θέση στὴν καρδιά τῆς μητριᾶς τὸ μίσος;

Ἀπόχτησε ἀδερφάκια, μ' ἀντὶς μὲ κείνα νὰ γνωρίσει και τὰ χαρίσματα τῆς ἀγάπης καθένα ἀπὸ αὐτὰ ἔπαιρνε κ' ἓνα κομμάτι ἀπὸ τοῦ πατέρα τῆς τὴν καρδιά κ' ἔβαζε καινούργιο φυτῆλι στοῦ μίσους τὴν ἀσθεστὴ φωτιά, ποῦ θέρμαινε τῆς μητριᾶς τὰ στήθια.

Μαζή με τὰ παιδιά ήρθε και ή φτώχεια στο άνήλιαγο σπιτάκι και τὰ μικρά έχουν ανάγκη από τόσα πράγματα!

Πρέπει να δουλέψει το μεγαλύτερο και το μεγαλύτερο ήτανε εκείνη.

— «Πρέπει να δουλέψει! καλά εγώ παιδεύομαι όλη μέρα, για να τή θρέψω και να τήν ποθαίνω».

Μά τι μπορούσε να κάμει ένα παιδί όχτώ χρόνων;

— «Άφου δέν είναι καλή για τίποτα, ειπε ή μητριά, ας διανομέψει τήν άρχόντισσα! τόσοι και τόσοι καλύτεροι της διακονεύουν, ή θα τήν καθίσουμε στο θρόνο;»

Τι να πει ο πατέρας της; Μήπως δέν έβλεπε και κείνος το άπειλητικό της φτώχειας φάσμα να μπαίνει σπιτί φοβερίζοντας όλους κάθε μέρα χειρότερα; Πως αυτός, φτωχός εργάτης, θα μπορούσε να το διώξει μοναχός του; «Ε! ας διακονέψει λοιπόν!»

Και μ' αυτά τὰ λόγια της έγράζαν το μέλλον.

Θα τρώει του ξένου το ψωμί ποτισμένο με περιφρόνηση, με άδιαφορία, με περιγέλοιο. Θα τήν σκουντά στο δρόμο ο ένας κι' ο άλλος κι' αυτή δε θα μπορεί να λέει τίποτα, όταν θ' ακούει καμιά φράση, γεμάτη περιφρόνηση, από το στόμα χοντρού νηόπλουτου μπακάλη ή κακοαναθραμμένου παιδιού. Θ' άπλώνει μονάχα το χεράκι και με τή γλυκειά της φωνίτσα θα ζητ'ει το ψωμί, κι' όχι για κείνην για τ' αδέρφια της. Τώρα θη περπατεί πάντα κουρελιάρα, γιατί παιός θα της δίνει, όταν τή βλέπει καλοντυμένη;

Κ' εδιακόνευε όλη μέρα και μονάχα το βράδυ, αναμένα τὰ φώτα, γύριζε στο σπήτι κρατώντας σφιχτά, σφιχτά, στο χέρι τις δεκαρίτσες. Στην αρχή, το σκοτάδι της νύχτας τήν τρώαζει φαντάζωνταν, πως έβλεπε άράπηδες άγριους, μάλιστα με μακρὰ μαλλιά, και σουβλερά νύχια άγριόγατους, έτοιμους να τήν ξεσκίσουν, κι' από το φόβο της φαινονταν, που θα μείνει στο δρόμο άναίσθητη, νεκρή. Η καρδιά της πολεμούσε απ' τους χτύπους να φύγει απ' τὰ στήθια της.

μά κι' αυτό σιγά, σιγά, το συνείθισε και μονάχα τὰ βήματα του διαβάτη τήν τρώαζαν.

Τώμορρο προσωπάκι, ή γλυκειά της φωνίτσα, που έτρεμε σιγά, σιγά, όταν άπλώνοντας το χέρι ζητούσε έλεημοσύνη, και το μικρό της ανάστημα, έκαναν τους διαβάταις να της δίνουν κάτι τι.

Γι' αυτό τ' άλλα τὰ παιδιά που είχανε τήν ίδια με τή μικρούλα τύχη — τ' άλλα της μοίρας αποπαιδια — που ή ζωή τους με μονάχα τή λέξη «κακομοιριά» είναι γραμμένη, τή φοβονούσαν. Και μία Κυριακή ένας μικρός ζητιάνος, στο μπόι της, που δέξω από μίαν εκκλησιά για ώρες ζητούσε έλεημοσύνη και κανείς δέν τούδινε, όταν είδε στο χέρι της μικρούλας πολλές πεντάρες, άγριεψε, κι' όταν κανείς πειά δέν φαίνονταν στο δρόμο, άρπαξε μιά πέτρα μεγάλη, μυτερή, και της τήν έρριξε στο γυμνό της ποδαράκι. Το πόδι ξεμάτωσε κ' ή μικρούλα έβαλε τις φωνές.

Μά τήν ίδια στιγμή ένα χέρι δυνατό άρπαξε από το λαιμό το μικρό διακονιάρη και μ' ένα δυνατό σκούντημα τον έρριξε κατά γής. Ήτανε ο προστάτης της μικρούλας, που σαν φιλόστοργη μητέρα κατόπι της έδανε το ποδαράκι, ήταν ο μούλος, που άφου για όλον τον κόσμο είχε κλείσει τήν καρδιά του, τήν άνοιξε ολάκαιρη αυτή τή στιγμή για τή ζητιάνα.

— «Και πως σε λένε;» τή ρώτησε, όταν κρατώντάς τήν στην άγκαλιά τήν έπαιρνε σπήτι, για να μην κουράσει το ματωμένο της το πόδι.

— «Άννα και σένα;»

— «Έμένα, Πέτρο.»

Κ' ειπε ο καθένας τὰ δικά του. Η δυστυχία του ενός βρήκε ήχώ στη δυστυχία του άλλου.

Και άκκουμπώντας ή μικρή το κεφαλάκι της άπάνου στα σγουρά του φίλου της μαλλιά αισθάνονταν το στήθος της πειό άλαφρύ, γιατί έννοιωθε που κάποιος ήταν κοντά της, και διάβαζε στο με μαύρο — κατάμαυρο — μελάνι γραμμένο βιβλίο της καρδιάς της.

Ἡ δυστυχία τοὺς ἔκαμε ν' ἀνταμωθοῦν ὁ πόνος καὶ ἡ κακία τοῦ κόσμου τοὺς ἔνωσε.

Γ'.

Ἐχει κ' ἡ ζωὴ τὴ βαρυχειμωνιά της, καὶ πόσο τρομαχτικὰ εἶναι τότες τὰ μαῦρα σ' οὐρανοῦ συγνερα! Μὰ μήπως καὶ στὴ βαρυχειμωνιά δὲ βγαίνει στιγμές, στιγμές, ἀχνὸς ὁ ἥλιος καὶ χαμογελάει στὴν πλάση; Μήπως πάντα κρυμμένος εἰς τὴ ζωὴ θά μένει τῆς εὐτυχίας ὁ ἥλιος;

— «Ποῦ θὰ διακονέψεις αὔριος;» ρωτᾷει κάθε βράδυ ὁ Πέτρος τὴ μικρὴ του φιλενάδα. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα γένηται ταχτικὰ τὸ συναπάντημα. Εἶναι εὐτυχησμένοι ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλον. Δὲ ζηλεύουν κανέναν, δὲν φθονοῦν κανέναν, δὲν τοὺς μέλει γιὰ κανέναν. Ἐχει τώρα ἡ ζωὴ τους ἓνα φωτεινὸ σημεῖο τὴν ἀγάπη. Ἀγάπη ἀγνή, εὐλογημένη, ποῦ ἄνθισε στὴν καρδιά τους, χωρὶς κ' αὐτοὶ νὰ νοιώσουν τὸ πῶς, ἀγάπη, ποῦ ἔνωσε δύο ἀγνωστούς χτεσινούς διαβάταις, ἀγάπη, ποῦ πετᾷ τριγύρω τους, ποῦ τὴν βλέπουν, ποῦ αἰσθάνονται τὴν ἀνίκητὴ δύναμὴ της, μὰ ποῦ δὲν ξέρουν τί ὄνομα νὰ δώσουν στὴν αἰθέρια ὁμορφιά της.

Ἐχει τώρα ἓνα σκοπὸ ἡ ζωὴ του, τὸ χαμόγελο τῆς ἀγαπημένης του· ἔχει ἓνα ὄνειρο ἡ μικρούλα· τὴ χαρὰ τοῦ ἀγαπημένου της. Οἱ δεκάρες του δὲν πᾶνε πειὰ ὅλες στὴ μάνα του, φυλάει δύο-τρεῖς γιὰ ν' ἀγοράζει ἓνα γλυκὸ τῆς φτήνειας γιὰ τὴν Ἄννα του, κ' εἶναι πολὺ εὐχαριστημένος, ὅταν τὸ κρατεῖ τυλιγμένο στὸ χαρτὶ καὶ τῆς λείει μὲ πονηρὸ χαμόγελο· — «μάντεψε τί εἶναι ἐδῶ μέσα νὰ στὸ δώσω!» Καὶ γελοῦν σὰν δυὸ τρελλὰ, ὅταν ἀνοίγεται τὸ χαρτὶ καὶ φαίνεται τὸ γλυκὸ, ζαχαρωμένο, ὀρεχτικὸ, ὤμορφο.

— Πόσον χρόνων εἶσαι; τὴ ρώτησε μιὰ μέρα ὁ Πέτρος.

— Θὰ πατήσω τὰ ἐννιά, μὰ ποιά μέρα δὲν ξέρω.

— Πόσα χρόνια χρειάζονται ἀκόμα γιὰ νὰ γίνεις μεγάλη, πολὺ μεγάλη, ποῦ νὰ μπορεῖς νὰ παντρευτεῖς!

— Νὰ παντρευτῶ; εἶπε ἡ μικρὴ ἀνοίγοντας μεγάλα, μεγάλα, τὰ ματάκια της.

— Ναι νὰ παντρευτεῖς μὲ μένα· νὰ ἰδεῖς, δὲν θὰ σ' ἀφίνω πειὰ νὰ διακονεῖς, θὰ δουλεύω γὼ καὶ γιὰ τοὺς δύο καὶ τότες δὲ θὰ φοβᾶται πειὰ τὴ μητρειά σου· μονάχα ἐμένα θὰ πρέπει νὰ φοβᾶσαι, μὰ γὼ θάμαι πολὺ καλὸς μὲ σένα, θὰ σ' ἀγαπᾶω. Θὰ ζοῦμε μαζεὶ καὶ κανεὶς δὲ θὰ μπορεῖ νὰ μᾶς χωρίσει. Θέλεις λοιπὸν νὰ παντρευτεῖς μὲ μένα;

— Μὲ σένα θέλω.

Δ'.

Ἡ μικρούλα βῆγει στὸ κρεβάτι τοῦ Νοσοκομείου ζαπλωμένη. Ὁ πυρετὸς τῆς καίει τὰ μαγουλάκια καὶ διψάει, διψάει πολὺ. Ὁ γιατρός, ποῦ τὸ πρῶτ' τὴν εἶδε, κούνησε μὲ ἀμφιβολία τὸ κεφάλι.

Ἐβρεχε μιὰ μέρα καὶ τὰ ρουχὰ της ἔσταζαν νερά· ὅταν στάθηκε στὴν ἄκρῃ ἑνὸς ὁρόμου νὰ διακονέψει, τὴ φύσησε ἀέρας κ' ἔπεσε ἄρρωστη. Τὴν πῆραν στὸ νοσοκομεῖο· ποῦ ναῦρουν τὰ χρήματα, γιὰ νὰ τῆς φέρουν γιατρὸ καὶ γιατρικά;

Ὁ μικρὸς της ὁ φίλος, ποῦ δὲν τὴν ἔβλεπε τόσες μέρες καὶ ἀνησυχοῦσε, ἀπεράσισε νὰ πάει μιὰν αὐγὴ στὸ σπιτάκι τῆς Ἄννας. Ἡ καρδιά του γτυποῦσε δυνατὰ, ὅταν πάτησε τὸ κατώφλι του. Ποῦ νᾶναι; τί νὰ κάνει, γιατί δὲν ἐφάνηκε τόσες μέρες; Κι' ὅταν ἔμαθε τὴν ἀλήθεια, ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ μεγαλύτερου ἀδερφοῦ της, ὅταν ἐφαντάστηκε τὴν ἀγαπημένη τῆς καρδιάς του ἄρρωστη, νὰ πονεῖ, περὶ τριγυρισμένη ἀπὸ ξένους, χωρὶς ἓνα χεῖρ, χωρὶς ἓνα βλέμμα γλυκὸ, χωρὶς χαμόγελο, αἰσθάνθηκε στὴν καρδιά του ἓνα βᾶρος μεγάλο, πολὺ μεγάλο, κ' ἄκουσ' ἓναν πόνον, μιὰ λύπη, μιὰ λαχτάρα, ποῦ ποτέ του ὡς τώρα δὲν εἶχε αἰσθανθῆ κ' ἄρχισε νὰ τρέχει, νὰ τρέχει σὰν τρελλός, ὡς ποῦ βρέθηκε μπρὸς στὸ μεγάλο μαρμαρένιο σπῆτι, τὸ Νοσοκομεῖο.

Ἐφτασε στὴ θύρα κ' ἠθέλησε νὰ μπεῖ μέσα.

— «Ἐχεις ἄδεια;» τὸν ρώτησε ὁ θυρωρὸς.

— «Ἄδεια; ὄχι· καὶ γιατί;»

— Γιατί; γιατί χωρὶς ἄδεια δὲν μπαίνει;» καὶ χαμόγελο σαρκαστικὸ συντρόφεψε τὰ λόγια του.

— Δέν μπαίνω; κ' ἔδειξε μακιακὸς τῆ γροθιά του.

Μὰ ὁ θυρωρὸς εἶχε περισσότερὴ δύναμη καὶ μὲ μιὰ κλωτσιὰ τὸν ἔβγαλε ἔξω.

Δὲν εἶξερε τί τοῦ γίνονταν· τραβήχτηκε κ' ἀνέβηκε μηχανικὰ σ' ἓνα μικρὸ ὕψωμα ἀπὸ ὅπου μποροῦσε νὰ βλέπει τὰ παράθυρα τοῦ Νοσοκομείου, καὶ καθισμένος ἐκεῖ ἄρχισε νὰ κλαίει νὰ κλαίει δυνατὰ, ἀπελπισμένος.

Ἐκεῖ τὸν βρῆκε ἡ νύχτα, ἐκεῖ κ' ἡ ἄλλη μέρα· καρτεροῦσε μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ φανεῖ στὴν πόρτα τοῦ νοσοκομείου γερή, γιατρεμμένη, ροδοκόκκινη, ἡ Ἄννα του.

Πρὸς τὸ μεσημέρι εἶδε τὸν παπᾶ τοῦ Νοσοκομείου νὰ πηγαίνει. Ἡ καρδιά του χτύπησε δυνατὰ· μιὰ τρομαχτικὴ σκέψη γεννήθηκε στὸ νοῦ του. Περνοῦν στιγμὲς ἀγωνίας καὶ δισταγμοῦ. Ὁ παπᾶς; Γιά ποιόνε; Ἄγνος ἀπὸ τὴν ἀγρύπνια κατεβαίνει τώρα, ἐνῶ τὰ πόδια του τρεκλίζουν, καὶ πάει πάλι μπρὸς στὴ θύρα τοῦ Νοσοκομείου καὶ μὲ μάτια γεμάτα παρακάλεσμα καὶ φωνή, ποῦ ἀπὸ τὴν συγκίνηση ἔτρεμε, λέει στὸ φύλακα.

— «Νὰ χαρεῖς τὰ παιδιά σου. ἄφησέ με νὰ μπῶ.»

Τὸν ἐκύτταξε κείνος, μὰ, αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀκούστηκαν βήματα.

— «Τραβήξου πέρα πέρα» τοῦπε μὲ φωνὴ γλυκύτερη ὁ θυρωρὸς «θὰ διαβεῖ τὸ λείψανο!»

Μιὰ κάσσα φτωχικὴ, ποῦ τὴν κρατοῦσαν δύο παιδιά, πέρασε μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ μέσα ξαπλωμένη, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα, μ' ἓνα κόνισμα στὰ στήθια, κάτασπρη σὰ μάρμαρο, βρῖσκονταν ἡ ἀγάπη του, ἀκίνητη, νεκρὴ, χαμένη γιὰ πάντα.

Ὁ παπᾶς ἀκολουθοῦσε διαβάζοντας κ' ἓνα παιδί πῆγαινε μπρὸς μὲ τὸ σταυρό, πίσω ἓνας ἄνθρωπος κακοντυμένος, σκεβρωμένο: ἄγνος, δακρυσμένος, — θάτανε ὁ πατέρας της — τὴ συντρόφευε, στὴ στερνὴ τῆς κατοικίας.

Ἀπὸ τὴν ἀπελπισία, ποῦ τὴν καρδιά του πλημμύρισε ἤθελε ὁ μικρὸς νὰ φωνάζει, νὰ δέριε, νὰ ξεσχίσει κάτι. Καὶ ἔστεκε κεῖ δίχως

δύναμη, ἀμίλητος, μὲ τὰ μάτια στεγνά. Σὰν κάτι νὰ τὸν ἐσπρωγνε, ἀκολουθοῦσε ἀπὸ μακριὰ τὸ φτωχικὸ λείψανο καὶ ὅταν ἔφτασαν στὸ κοιμητήριό καὶ διαβάστηκε ἡ νεκρῶσιμη ἀκολουθία καὶ κατόπι ὅλοι ἔφυγαν καὶ τὴν ἄφησαν μόνη στὴν ἐκκλησιά, κοντοζύγωσε κείνος τὸ ἀψυχο σωματάκι κ' ἄρχισε σὲν τρελλός, κλαίοντας, νὰ τὴ φιλεῖ, νὰ τὴ φιλεῖ, σὰ νᾶθελε μὲ τὴ δική του τὴν πνοὴ νὰ ζεστάνει τὸ ψυχρὸ μάρμαρο, ποῦ κείτονται μπροστά του.

Οἱ ὄρες περνοῦσαν καὶ κείνος ἔμενε κεῖ, πότε φιλώντας τρυφερὰ τὴν ἀσάλευτη μορφή καὶ πότε κρύβοντας μέσα στὰ χέρια τὸ κεφάλι, ἔρημος, μόνος, δυστυχισμένος, ἐλεινός.

Τ' ἀπόγιομα ἦρθαν οἱ νεκροθάφταις, κ' ὅταν εἶδε νὰ ρίχνουν τὴν κάσσα μέσα στὸ χῶμα κ' ἔπειτα μ' αὐτὸ νὰ σκεπάζουν τὸ ἀγαπημένο τῆς Ἄννας του κορμί, ὅταν ἐννοίωσε, ποῦ ὅλα τέλειωσαν καὶ ποῦ ἔπρεπε ν' ἀρχίσει ἀπὸ αὔριο νέα ζωὴ, τότες πειδὸ μαῦρη τοῦ παρουσιάστηκε ἡ σκληρὴ πραγματικότητα κ' εἶδε μπρὸς του ὀλαφάνερα τί κόλαση θάταν ἡ ζωὴ του, χωρὶς ἓνα ὄνειρο, χωρὶς ἓνα σκοπὸ, χωρὶς ἐλπίδα, χωρὶς χαμόγελο!

Ὅχι! τῆς ζωῆς του τὴ βαρυχειμωνιά τοῦ ἡλίου οἱ ἀχτίνες πειὰ δὲ θὰ τὴν ξεπλανέσουν!

Ε΄.

Τὸ βράδυ ὁ φύλακας τοῦ νεκροταφείου τοῦπε νὰ φύγει, γιὰ νὰ κλείσουν.

Μὲ τίς μαῦρες του σκέψες τραβοῦσε τὸ δρόμο, γιὰ νὰ πάει στὸ σπῆτι του. Δυὸ μέρες δὲν τὸν εἶχαν ἰδεῖ! ποῖός ξέρει καὶ τί τοῦ μέλλεται ν' ἀκούσει! μὰ λίγο τὸν νοιάζει. Μιὰ σκέψη μονάχα τὸ κεφάλι του τυρανοῦσε· γιατί νὰ μὴν εἶναι καὶ κείνος πλούσιος σὰν ἄλλα παιδιά εὐτυχισμένα; Τότες ἡ Ἄννα του δὲν θὰ πέθαινε, θὰ τῆς ἔδινε πολλὰ, γιὰ νὰ μὴ διακονεῖ, κ' ἄντις ὁ ἀέρας νὰ στεγνώνει τὰ βρεμμένα της τὰ ροῦχα, σ' ἓνα σπῆτι ζεστό, σιμὰ στὸ τζάκι, δὲ θὰ αἰσθάνονταν τὴ λύσσα τοῦ βορρῆ, τὸ κρῦο τοῦ χειμῶνα. Τότε θάτανε κ' οἱ δύο εὐτυχισμένοι, ἐνῶ τώρα... καὶ σ' αὐτὸ τὸ «τώρα» ραγίζονταν ἡ καρδιά του.

Και χωρίς να το θέλει θυμώθηκε την άρχοντοπούλα, που της είχε λασπώσει το φόρεμα.

Τό βελουδένιο πανωφόρι, τὰ ζεστά παπούτσια, τὸ γουναρικό που τῆς σκέπαζε τὰ χέρια, γιὰ νὰ μὴν κρυώνουν, ἡ ξένη δασκὸλα που τὴν συντρόφευεν, ὅλα αὐτὰ παρουσιάστηκαν μπροστά του, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριά ἔβλεπε τὰ κουρελιασμένα τῆς Ἄννας του φορέματα, τὴ γύμνια τῆς, τὴν ξυπολυσιά καὶ τὴν ἐρημιά, που τὴν ἔτρωγε. Καὶ οἱ δύο εἰκόνες, που πρώτη φορὰ στὰ μάτια του παρουσιάστηκαν μαζῆ, τὸν ἔκαναν, νὰ αἰσθάνεται γιὰ ὅλον τὸν κόσμον κάτι, που ποτὲ ὡς τώρα δὲν εἶχε αἰσθανθεῖ: μῖσος, μῖσος, ἄσβεστο!

Μὲ αὐτοὺς τοὺς συλλογισμοὺς εἶχε φτάσει στὴν πόλη· εἶχε πλάκώσει νύχτα καὶ τὰ φανάρια τῆς πλατείας κακόφεγγαν. Μὲ γεμάτο πίκρια καὶ σαρκασμοῦ χαμόγελο κύτταζε τὰ μεγάλα καὶ πλουσια σπήτια, που δὲν ξέρουν τί σημαίνει ἡ λέξη «φτώχεια» ὅταν το μάτι τοῦ ἔπεσε σ' ἓνα φωταγωγημένο παλάτι κ' ἀνάμεσ' ἀπὸ τὰ τζάμια ξεχώρισε τίς μεγάλες κ' ἀναμμένες λάμπες, ἐνῶ στ' αὐτί του ἔφτανε ὁ θόρυβος τοῦ χοροῦ συντροφεμένος μὲ τοὺς ἤχους τοῦ πιάνου. Δὲν ἐβάσταζε πειά, καὶ μὲ τὰ δόντια σφιγμένα, ἔδειξε τὴ γροθιά του καὶ ψιθύρισε μιὰ μοναχὴ λέξη, που μέσα τῆς ἔκρυβε ὅλον τὸν πόνον τῆς καρδιάς του, ὅλην τὴν πίκρια τῆς ψυχῆς του, ὅλον τῆς σκέψης του τὸ σπαργμό:

— Παλινόκοῦμε!!!

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

Π Ι Ο Θ Ο Σ

Δέν, πῶς ἂν ἴχαι μιὰ βραδεῖά ἓνα ἄστρι ἀπὸ τὰ χίλια
Νὰ ἴδεις μὲ μιὰς νὰ ξεκολλᾷ καὶ σὺν ροπή νὰ πέσει,
Καὶ σὺ προφιάσεις, πρὶν σβυσιεῖ, μὲ τῆς ψυχῆς τὰ χεῖλια
Νὰ πεις σ' αὐτὸν τὸν πόθο σου, θὰ γίνῃ οὐ σ' ἀρέσει.
Σὰν διαμαντιάκια λάμπανε τ' ἀστέρια αὐτὸ τὸ βράδυ.
Ἦσαν σιμά του ἡ ἄσπλαγχη, που ἀνώφελα ἀγαποῦσε,
Καὶ τοῦ φαινόιουν πειὸ ὁμορφη ἐκεῖ μὲς τὸ σκοτιάδι,
Καὶ ἀχόρταγα τὴ λάτρευε κ' ἄσωσια τὴν θωροῦσε.
Σάφνου, ψηλὰ σὶν οὐρανὸ ξεκόλλησε ἓνα ἀστέρι,
Κι' ὅσο νὰ φιάσει νὰ χαθεῖ καὶ πρὶν τὸ φῶς του σβύσει
Τὸν πόθο του εἶπε καὶ σ' αὐτὸ τὸν ἔσειλλε ξεφτιέρι...
Καὶ νὰ ποῦ ἡ κόρη ἔσκυψε γλυκὰ νὰ τὸν φιλήσει.

Β. Γ. ΣΤΕΦΕΛΙΔΗΣ

Τ Ο Π Ο Ι Η Μ Α

Καὶ ξέπλεκη τὴ ρῶγα τῆς τοῦ δίνει
στὴν κλίνη τῆς ἡ Μοῦσα καὶ τὸ γεύει
τὴ γλύκα τῆς Ζωῆς καὶ τὴν ὀδύνη.
Νᾶχει περισσies χάρες, νὰ μαγεύει
τὸ προστάζει, νὰ παίρνει ἀπὸ τὴ δίνη
τῆς τρικυμίας κ' ἀτρόμητα νὰ κλέβει
τοὺς θησαυροὺς τῆς· φλόγες ἀναδίνει
τὸ πρόσωπό τῆς, που εὐλογεῖ, μερεῖει·
καὶ τὴν πνοὴ τῆς Ζωῆς τοῦ χαρίζει
τὴν ὥρα που γλυκὰ τὸ ναουρίζει.
Στὴν ἀγκαλιά τῆς τρυφερὰ τὸ παίρνει
καὶ πρὶν ἀπ' τὸ βωμό τῆς ξεκινήσει
δυσὸ φτεροῦγες τοῦ βάνει, καὶ τὸ στέρνει
τῆς τέχνης τὸ Θεὸ νὰ προσκυνήσει.

Τ Ο Θ Ρ Α Μ Α Τ Ο Υ Γ Ε Ρ Ο Υ

Καὶ στέκει ἀποσταμένος καὶ κυττάζει
σὺν ὄραμα μπροστά του τὸν ἑαυτὸ του
στῆς νιότης του τὰ χρόνια νὰ χαράζει
χαμόγελο γλυκό· μὲ χύρη αὐτοῦ του
ζωντανανεμένο τὸ εἶναι του καὶ κράζει:
Σὲ γνωρίζω τί θέλεις αἰχμαλώτου
σκιὰ! φύγε ἀπὸ ἔμπρός μου, ἀνατριχιάζει
τὸ δέρμα μου, καὶ κάνει τὸ στουρό του
καὶ κλεῖ σφιχτὰ τὰ μάτια καὶ τ' ἀνοίγει,
μὰ πάντα ἔμπρός του τὸ εἶδωλο ξανοίγει.
Ὁ λογισμὸς, που τοῦριξε μαχαίρια,
τ' ὄραμα χύνει σὶν ἄπειρο σκοτιάδι
καὶ ἀπλώνει κλαίοντας τραγικὰ τὰ χέρια
καὶ τ' ὄραμα τραβάει κατὰ τὸν Ἄδη.

Σ. ΝΙΚΟΚΑΒΟΥΡΑΣ

Ο ΛΥΚΟΣ ΠΟΥ ΓΕΡΑΣΕ

(ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΓΙΔΟΠΡΟΒΑΤΟΚΛΕΦΤΗ)

Μιά βραδυά, ύστερα από τὸ φαγητό, στὸν πάτρικό μου πύργο, στὸ χωριό μου, ὅπου περνοῦσα μόνος κατάνομος, ὡς τὰ πέρυσι τρεῖς μῆνες τὸν χρόνο, ἀπὸ τὸν Αὐγούστον ὡς τὸν Ἁγ—Δημήτρη, γιὰ τὴν συγκομιδὴ τῶν εἰσοδημάτων μου, εἶχα ξαπλωθεῖ στὴν εὐρύχωρη κρεβάτα ἀντίκρου στ' ὀλόγεμο χρυσαφένιο αὐγουσιτιάτικο φεγγάρι, ποῦ ἀρμένιζε, σὰν ὀλόχρυση κι' ὀλόφωτη βαρκούλα, ἀπάνω στὸ οὐράνιο πέλαγο, κι' ἄρχισα, γυρίζοντας νοερῶς σαράντα-πενήντα χρόνια πίσω μου, ν' ἀνακαλῶ ἀπὸ τὰ χορτοριασμένα μνήματά τους ἕνα πλῆθος Κόσμο, ὅταν ἄκουσα νὰ βροντάῃ ἡ ἐξώθυρά μου:

— Ντούγγγγ! Ντούγγγγ! Ντούγγγγ...!»

Ἦρθα τότες στὸν πραγματικὸν ἑαυτόν μου, καί, σὰν νὰ ξύπνησα ὕστερα ἀπὸ ἕνα μεγάλο γλυκόπικρο ὄνειρο, δυσαρεστήθηκα κι' εἶπα μέσα μου:

— Ποιὸς Διάολος μοῦ κόπιασε τέτοιαν ὥρα;

Βγήκα στὲς ἐπάλλξεις τοῦ πύργου καὶ φώναξα μ' ἕναν τόνο, πῶδει-
χγε δλη μου τὴν δυσαρέσκεια:

— Ποιὸς εἶναι;

— Ἐγὼ, ἀφεντικό μου! (Μοῦ ἀπολογήθηκε ταπεινὴ μιὰ γνώριμη φωνή.) Κόπιασε νὰ μοῦ ἀνοιξῆς, γιατί ἔχω κάτι νὰ σοῦ εἰπῶ.

Εἶταν ὁ χωριανός μου ὁ Κώστα - Στάχτιαρης, λεγόμενος κι' Ἄ-
πιαστος, ὁ μεγαλύτερος γιδοπροβατοκλέφτης τῆς ἐπαρχίας μου, φο-
βερὸς καὶ τρομερὸς στὸ εἶδος του.

— Τί θέλ'ς τέτοια ὥρα ἀπόδειπνα;

Τὸν ρώτησα.

— Ἦρθα γιὰ νὰ σοῦ μολογήσω κάτι, γιατί θὰ σκάσω ἀπὸ τὸ
κακό μου, ἂν δὲν τὸ εἰπῶ...

Μοῦ ἀπάντησε.

Κατέβηκα καὶ τοῦ ἀνοιξα, περιέργως ν' ἀκούσω τί θὰ μοῦ μολο-
γοῦσε ὁ Κώστα - Στάχτιαρης, κι' ὅταν ἀνεθήκαμε στὴν κρεβάτα,
τῶδειξα ἕνα σκαμνὶ νὰ καθήσῃ, κι' ἐγὼ ξαναξαπλώθηκα στὸ κρεβ-
βάτι μου, γιὰ ν' ἀκούσω καλύτερα ἐκεῖνα, ποῦ θὰ μῶλεγε.

— Λέγε, τώρα, Κώστα! (Τοῦ εἶπα) Εἶμαι ἕτοιμος νὰ σ' ἀκούσω.

— Τί νὰ σοῦ εἰπῶ, ἀφεντικό μου, τί νὰ σοῦ εἰπῶ! (Μοῦ ἀπάντησε
περίλυπα ὁ Κώστας). Ἔπαθα ἕνα μασκαραλίκι φῆς τὰ μεσάνυχτα,
ποῦ δὲν τῶχω πάθει ποτέ μου, στὰ σαράντα πέντε χρόνια, ποῦ κάνω
τὸν πιστικό καὶ τὸν γιδοπροβατοκλέφτη. (Εἶναι δικῆς του κατασκευῆς
αὐτὴ ἡ λέξη.) Κάποτε σοῦ εἶχα εἰπῆ, ναιμίζω, ὅτι παραίτησα αὐτὴν
τὴν τέχνη τοῦ Τρισκατάρατου, ἀλλ' ἄκκα. Σοῦ ξομολογοῦμαι τὴν
ἀμαρτία μου... Ἄρριά καὶ ποῦ, ἀφόντας ἐγένειε Ἑλληνικό ὁ Τόπος
μας, ἀπλωνα τὸ χέρι μου κι' ἄς κάθονταν στα Γιάννινα Εἰσαγγελέη-
δες κριτᾶδες κι' ἀνακριτᾶδες, καὶ Πρόεδροι, καὶ στὴν Ζίτσα ἀστρονό-
μος καὶ νεροδίκης.

— Ὡστε, μῶλεγες ψέματα τότε, ὅτι τοὺς φοβᾶται καὶ τοὺς τρέ-
μεις ἄλους αὐτοὺς καὶ δὲν ξανακλέφτεις;

— Καῖμένε, ἀφεντικό μου!

Κλεψιά τὴν λῆς αὐτῆ, νὰ παίρῃς ἕνα σφαγτό τὸν μῆνα, ἢ στοὺς
δύο μῆνες μιὰ φορά; Κλεψιά νᾶλεγες ἐκεῖνον τὸν καιρό, ποῦ εἶχαμαν
τοὺς ἀντίχριστους τοὺς Τούρκους στὸ κεφάλι μας, καὶ δὲν μῶλειπε
τὸ κρέας χειμῶν'-καλόκαιρο ἀπὸ τὸ σακκούλλι μου, παρὰ μόνον τὲς
σαρακοστῆς, κι' ἀπὲ κλεψιά τὴν λῆς αὐτῆ, στὸν μῆνα μιὰ φορά ἢ
στοὺς δύο μῆνες μιὰ φορά; Σῶπα, ἀφεντικό μου, καὶ μὴν τὸ κάν'ς
ἔτσι, ἂν ἀγαπᾶς τὸν Θεό! Καὶ μὴ ἔχ'ς τὴν ἰδέα ἀφεντικό μου, ὅτι ἐ-
μεῖς οἱ γιδοπροβατοκλέφτες εἴμαστε κακοὶ ἄνθρωποι.

— Ἄφου κλέφτετε τὰ ξένα γιδοπρόβατα μπορεῖ νὰ εἴστε καλοὶ
ἄνθρωποι;

— Δὲν εἴσουνα ἐσὺ ποτέ πιστικός; ἀφεντικό μου, γιὰ νὰ καταλάβῃς
ὅτι ἡ γιδοπροβατοκλεψιά δὲν προέρχεται καθόλου ἀπὸ κακουργία.

Ἐγὼ δὲν εἶμουν πιστικός; Δὲν θυμᾶται βρὲ χαμένε, ποῦ σ' εἶχα μιὰ φορὰ μαζί μου μὲ τὰ πρόβατα ἀπάνω στὴν Ροδόβολη;

— Θυμοῦμαι... Ἄλλ' ἐσύ πιστικός, ἀφεντικό μου. Χαχαχαχά! Ἐσύ ἀκολουθοῦσες τὰ πρόβατα τοῦ πατέρα σου— Θεὸς σχωρῶσ' τον! — μὲ πεντέξη πιστικούς στὴν ὑποταγή σου, κι' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς, τοὺς πεντέξη, εἶμουν κι' ἐγώ. Πιστικόν, σὰν κι' ἐμένα, λογαριάζεις τὸν ἑαυτό σου. Ἄν εἴσουν, σὰν κι' ἐμένα, πιστικός, θᾶκλεβες κι' ἐσύ, ἀφεντικό μου! θᾶκλεβες κι' ἐσύ, σὰν κι' ἐμένα! Χαχαχαχά! Ἐσύ διασκέδαζες, ἀφεντικό μου τότε καὶ δὲν βοσκοῦσες πρόβατα καὶ γίδια... Δὲν ἤθελες νὰ μάθης γράμματα, καὶ σ' ἔστειλε ὁ μακαρίτης ὁ ἄρχοντάς μας, ὁ πατέρας σου — στὰ κοπάδια, τρία τέσσερα φεγγάρια, κι' ὕστερα, γλέποντας ὅτι δὲν τᾶβγαζες πέρα μὲ τὴν πιστικωσύνη (κι' αὐτὴ ἡ λέξη εἶναι τῆς κατασκευῆς του) πῆγες στὰ σχολειὰ τῆς Πόλης καὶ τῆς Ἀθήνας κι' ἐγίνεις γραμματιζόμενος μέγας, ποῦ δὲν σοῦ θγαίνει κανένας μπροστά. Εἶταν, βλέπεις, βαρειά ἢ ἢ καλογερική-πιστικική... Ποῦ τὴν εἶδες ἐσύ τὴν ζωὴ τῶν πιστικῶν; Εἶδες ἐσύ ἀνεμόβροχα κ' ἀνεμοσοῦρια νὰ σοῦ δέρουν τὰ μούτρα καὶ τὲς πλάτες; Εἶδες παγωνιές, ποῦ νὰ σοῦ παγόνουν καὶ τὸ σιάλι στὴν γλώσσα; Εἶδες βορειᾶδες, καὶ νοτιᾶδες νὰ σὲ πετᾶν, σὰν χερόβολο, καὶ νὰ σοῦ ξεσκεπάζουν καὶ νὰ σοῦ ξεφραχτόνουν τὰ μαντριά, καὶ τὲς ἀνθρωποκαλύβες; Εἶδες ἐσύ πλυμμύρες μαντριῶν νὰ σοῦ παίρνουν τ' ἄρνια, καὶ τὰ κατσικιά, σὰν ἄχερα; Εἶδες ἐσύ χιόνια ἕνα ζωνάρι; Ἀνέδηκες ἐσύ στὰ χιονισμένα δέντρα νὰ κόψης πουρναρόκλαδο γιὰ τὸ πεινασμένο σου κοπάδι καὶ νὰ τεινάζεται ὅλο τὸ χιόνι ἀπάνω σου; Πολέμησες ἐσύ μὲ πεινασμένους λύκους τὴν νύχτα - τὰ μεσάνυχτα; ἢ τὴν ὥρα τοῦ σκάρου;

Νὰ σοῦ πῶ, ἀφεντικό μου, καὶ νᾶχω τὸ συμπάθειο σου ἂν κρεμάσουν ὅλους ἐμᾶς τοὺς πιστικούς, ἐσύ θὰ πᾶς ἄδικα τῶν ἀδίκων! Τέτοιος πιστικός εἶσαι!

*
**

Κι' ὕστερα ἀπ' αὐτὸν τὸν φοβερὸν ἐξευτελισμό, ποῦ μῶκανε, ἄρ-

χισε νὰ γελάῃ μ' ὅλη του τὴν καρδιά, θριαμβευτικά, ποῦ ζεστόμησε ἕνα τέτοιο τολμηρὸ κατεῖο, πρὸς τὸν ἀφεντικό του, χωρὶς καὶ νὰ τοῦ κακοφανῇ μάλιστα!

Σὲ λίγο ξαναξακολούθησε μὲ πλείοτερο θάρρος:

— Εἶσαι, ἀφεντικό μου σ' ὅλα ἀνώτερός μου... ὡς τὰ οὐράνια νὰ πῆς καὶ πλείοτερο ἀκόμα, ἀλλὰ στὴν πιστικωσύνη ξέρεις πόσο εἶσαι μπροστά μου; Σὰν μυρμίγκι. Σὲ ζηλεύω σ' ὅλα σου καὶ πρὸ πάντων στὸ λέγειν σου, στὸ διάβασμά σου καὶ στὸ κοντῆλι σου! Ἐαποράω πῶς τὰ ξέρ'ς ἐκεῖνα ὅλα, ποῦ λές. Ἐαποράω, ὅταν σ' ἀκούω νὰ διαβάζεις, σὰν νερό, ἐφημερίδες, γράμματα, ἢ βιβλία... Νομίζει κανεὶς ὅτι δὲν γλέπεις τὰ γράμματα, ὅταν διαβάζεις, ἀλλ' ὅτι σοῦ τὰ λείει κάποιος, τὰ λόγια στ' αὐτί, καὶ τὰ ξαναλές ἐσύ. Ἐαποράω ἀκόμη ἀφεντικό μου, καὶ μὲ τὸ κοντύλι σου... Φεύγει τὸ κοντύλι σου, ἀπάνω στὸ χαρτί, σὰν φεῖδι, κι' ἐγώ, ὁ ἔρμος δὲν ξέρω οὔτε μιὰ τζίφλα. Σὲ θαυμάιομαι ἀφεντικό μου, σὲ θαυμάιομαι. Δυὸ μεγάλους ἀνθρώπους, συλλογίζομαι, ὅτι ἔβγαλε τὸ χωριό μας: Ἐσεῖνα στὰ γράμματα κι' ἐμένα στὴν κλεψιά!

— Ἄς μάθαινες γράμματα κι' ἐσύ, ὡρὲ Κώστα γιὰ νὰ μιλάς ὡμορφα, νὰ διαβάζεις ὡμορφα καὶ νὰ γράφης ὡμορφα. Ἐτσι θὰ γένουν μεγάλοι στὰ γράμματα, ποῦνε καλύτερα καὶ ὄχι στὴν κλεψιά...

— Δὲν ἤθελα νᾶξερα καὶ πολλὰ γράμματα ἀφεντικό μου... Πέντε ἄλλες μοναχὰ νᾶξερα μ' ἔφταναν, γιὰ νὰ μὴν εἶμαι ντίπου ξύλο ἀπελέκητο... Μῶλεγε ὁ καυμένος ὁ πατέρας μου — Θεὸς σχωρῶσ' τον! — «**Σῦρε Κώστα σὸ ὀκολεῖο**» — ἀλλὰ ποῦ κεφάλι, ἐγώ! Τώρα τὸ σκέφτομαι καὶ καμμιά φορὰ κλαίω ἀπὸ τὸ κακό μου.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ὁ Κώστας ὁ Στύχτιαρης, ὁ τρομερὸς Ἀπιαστος ἄλλοτε, μελαγχόλησε καὶ σῶπασε.

Σεβάστηκα τὴν σιωπὴ του καὶ τὸν ἄφησα νὰ τὴν λύση μόνος του.

Σὲ λίγο ξανάρχισε:

— Σοῦ εἶπα, πῶς δὲν καταλαβαίνεις — καὶ νᾶχω τὸ συμπάθειό σου — ὅτι ἡ γιδόπροδατοκλεψιά δὲν προέρχεται ἀπὸ κακουργία, κι

έτσι είναι, άφεντικό μου... Ξέρεις πώς θωρώ τὰ γιδοπρόβατά μου; Σάν τὰ παιδιά μου: τὸν Στέργιο μου καὶ τὸν Λία μου — ζωὴ νά-
χουν — καὶ καλύτερα, γιατί τὰ παιδιά μου μοῦ φέρνουν κάποτε ἄνω
—κάτω τὴν καρδιά μου, ἐνῶ τὰ γιδοπρόβατα δὲν μ' ἐνοχλοῦν ποτέ.
Μοῦ δίνουν τὸ γάλα τους, μοῦ δίνουν τὸ μαλλί τους, μοῦ δίνουν τὰ
ἀρνοκατσικά τους, καὶ τέλος τὸ τομάρι τους καὶ τὸ κρέας τους.. Τὰ
καϊμένα! Τὰ παιδιά μου δὲν τὰ φιλοῦ παρὰ σπάνια, ἀλλὰ τὰ γίδια
μου καὶ τὰ πρόβατά μου τ' ἀνασταίνω μὲ τὰ χῆλιδιά μου καὶ μὲ τὰ
φιλημάτά μου. Σοῦ πάει ἡ καρδιά ὕστερα ἀφεντικό μου νὰ σφάξης
ένα σου τέτοιο γίδι, ἢ ένα σου τέτοιο πρόβατο; Τὸ ἴδιο νὰ μοῦ πῆς,
νὰ σφάξω τὸν Στέργιο μου, τὸν Λία μου ἢ τὴν Πανάγω μου, τὸ ἴδιο
καὶ ένα γίδι ἢ ένα μου πρόβατο... Κι' ἡ ἀγάπη μου αὐτὴ, πῶχω γιὰ
τὰ γιδοπρόβατά μου μὲ κάνει νὰ μὴν σφάξω δικό μου γίδι ἢ πρό-
βατο... Τὰ μυριολογᾶω, ἀφεντικό μου τὰ γίδια μου καὶ τὰ πρόβατά
μου, ποῦ μοῦ φοροῦν, ἢ ποῦ ἀναγκάζομαι νὰ τὰ δώσω στὴν σφαγὴ.
Τὰ κλαίω καὶ τὰ μυριολογᾶω. Ἐπειδὴ ὅμως γυρεύει ἡ ἔρμη ἀπὸ μέσα
(κι' ἔδειξε μὲ μιὰ χειρονομία τὸ στομάχι του) κρέας, κι' ἐγὼ δὲν
μπορῶ νὰ σφάξω δικά μου, ἀναγκάζομαι νὰ κλέβω ξένα γιδοπρό-
βατα γιὰ νὰ τρώγω κρέας. Κάποτε ὅμως μπόρεσα κι' ἔσφαξα ἕνα δι-
κό μου κριάρι, καὶ τὴν στιγμὴ, ὠρὲ ἀφεντικό μου, ποῦ εἶδα τὸ αἷμα
νὰ τρέχει ἀπὸ τὴν σφαγὴ, σάν βρῦση, κόκκινο κι' ἀφράτο, λιγοθύμη-
σα! Πιστεύεις; Μ' ἔπιασε τὸ γαῖμα! Ἐπῆσα κάτω ξερός, κι' ἤρθε ὁ
θεὸς μου ὁ Ἡλίας καὶ τῶγάρε.

— Πῶς λοιπόν, δὲν λυπᾶσαι τὰ ξένα γιδοπρόβατα, ποῦ κλέφτεις
καὶ σφάζεις; γίδια καὶ πρόβατα τὰ δικά σου, γίδια καὶ πρόβατα καὶ
τὰ ξένα...

— Τὰ ξένα! Τί λές αὐτοῦ, ἀφεντικό μου; Σὲ πονεῖ ἐμένα γιὰ τὸ
παιδί τὸ ξένο, ἂν πεθάνη; Δὲν σὲ πονεῖ. Γιὰ τὸ δικό σου ὅμως σὲ
πονεῖ καὶ σὲ καίει. — Θεὸς φυλάζει — ἂν σοῦ πάθη τίποτα. Τὰ ξένα
τα γιδοπρόβατα καὶ τ' ἀρνοκάτσικα τα κλέφτομε, τὰ σφάζομε, καὶ
τὰ τρώμε, σάν λιμασμένοι, τὰ δικά μας ὅμως ὄχι. Τὰ δικά μας κρα-
τιούνται, ἀπὸ τὴν ψυχὴ... Εἶναι παιδιά μας!

— Καλὰ ἐσὺ κλέφτεις ξένα, τὰ σφάζεις καὶ τὰ τρώς, ἄλλοι δὲν
κλέφτουν καὶ δὲν τρών τὰ δικά σου;

— Οὐουουου, ἀφεντικό μου, πόσα μῶχουν φάει! Ἀλλὰ πάντα
λιγώτερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ κλέφτω καὶ τρώγω ἐγώ.

Εἶμαι καλὸς φύλακας ἐγώ. Γιατί ξέρεις τ' εἶναι νὰ κλέψῃ ἀπὸ τὸ
κοπάδι σου ἕνας, ποῦ νάχῃ κακὸ χερικό; Καταστροφή, ἀφεντικό μου!
θάρθουν συγκρατούμενα πολλὰ κακά. Κλεψιὲς ἀπανωτές, ἀρρώστειες
ἢ μιὰ κοντὴ στὴν ἄλλη, λύκοι, φόρος... Ἐγώ, ὅταν μοῦ κλέφτουν
κάνενα σφαχτό, λέγω.

« Καλὸ χερικό νάχῃ, ὁ κλέφτης κι' ἄς τὸ σφαχτό! Νάσαι τ' ἄλλα
καλά... »

— Ἐσύ, ἔχεις καλὸ χερικό, Κώστα;

— Καλό, λέει; Καὶ θέλει ρώτημα; Ἄν εἶχα ἐγὼ κακὸ χερικό, ἀ-
φεντικό μου, δὲν θὰ βέλαζε προβατάκι καὶ γιδάκι, σ' ὅλα τὰ περι-
χωρά!...

— Ὡστε τὰ μαγάριδες ὅλα τὰ κοπάδια ὀλόγουρα;

— Ἄκους, λέει; καὶ θέλ' αὐτὸ ρώτημα; Δὲν ἄρῃσα κοπάδι σ' ὅλα
τὰ περιχωρά, ποῦ δὲν ἔβαλα τὸ χεράκι μου! — Καληνύχτα, ἀφεντικό
μου. Καληνύχτα! Πάω... Ἐγὼ τὰ σφαχτά μου μὲ τὸ παιδί μοναχά
καὶ φοβοῦμαι μὴν μοῦ ἀποκοιμηθῇ καὶ μοῦ ριχτῇ μέσα κάνα ζου-
λάπι, ἢ κάνας γιδοπροβατοκλέφτης...

— Τότες, (τοῦ εἶπα) γιατί ἤρθες καὶ μοῦ χάλασες τὴν ἡσυχία;
Μοῦ εἶπες ὅτι ἔπαθες ἕνα μασκαράλικο ἐχτὲς τὰ μεσάνυχτα ποῦ δὲν τῶχες
πάθει ποτέ στὰ σαρανταπέντε χρόνια ποῦ εἶσαι πιστικὸς καὶ γιδοπροβα-
τοκλέφτης, κ' ἤρθες νὰ μοῦ τὸ εἶπῃς γιὰ νὰ ξεσκάσης καὶ τώρα
φεύγεις χωρὶς νὰ μοῦ τὸ εἶπῃς...

— Οὐουουουουου! (Ξεφώνησε ὁ Κώστας ἅμα τὸ θυμήθηκε). Δὲν
φταίω ἐγώ, ἀφεντικό μου... Ἐσὺ φταῖς... Μ' ἄρχισες μὲ τὸ ἕνα καὶ
μὲ τ' ἄλλο καὶ μὲ ξεδρόμησες ἀπὸ κείνο, ποῦρθα νὰ σοῦ εἶπῶ. Καὶ

τώρα πούναι ώρα γιά τὰ πρόβατα; Τι νά κάνω; Έρχομαι αύριο, άφεντικό μου, καί στό λέω... Έρχομαι αύριο... Καληνύχτα!

— Έλα τώρα πέ τα χέρι-χέρι κι' άρρησε τὰ πρόβατα κάμποση ώρα άκόμα, κι' ετι πάθουν άς πάθουν, γιατί είμαι πολύ περίεργος νά μάθω τὸ τί έπαθες.

Ο Κώστας ὁ Στάχτιαρης, ποῦ εἶταν άλλοτε τὸ Στοιχειὸ ὄχι μόνον τοῦ χωριοῦ μου, ἀλλὰ κι' ὄλων τῶν περιχώρων, ὁ Κώστας ὁ Ἄπιαστος, σάν τὸν άγέρα, ὁ Κώστας με τ' ὄνομα, ξανακάθησε κι' άρχισε νά διηγίεται.

— ... Ποῦ λές, άφεντικό μου πήγα φές τὰ μεσάνυχτα νά κλέψω τὸ τραγάκι, δηλαδή τὸ μανάρι τοῦ Μπάριμπα - Θανάση, τοῦ κακούργιου, ποῦ δουλεύει, κάτω στό καινούργιο τὸ γεφύρι.

— Αὐτὸν τὸν τσιέλεγκα, πῶχε; ἓνα τραγάκι μοναχά, βρήκες να κλέψης, καίμενε, έτύ, ὁ άρχιγιδοπροβατοκλέφτης;

— Δέν τὸν ξέρ'ς, άφεντικό μου, τί κακούργιος εἶν' αὐτὸς καί γι' αὐτὸ τὸν λυπιέται... Ἄν ήξερες ετι εἶχε σκοτώσει ἓνα παιδί, παίνοντας μαζή του ἀπὸ τήν Ἄρτα στὰ Τζουμέρκα, τήν πατρίδα του, γιά νά τὸ ληστεψή πενήντα δραχμές, ποῦχε ἀπάνω του τὸ καφόπαιδο, ποῦ τῶχε ἡ μάνα του μοναχά, κι' οτι καταδικάστηκε εἰς θάνατον, κι' ἔκανε τριάντα χρόνια φυλακή στήν Κέρκυρα καί βγήκε τώρα κοντά με βασιλική χάρη, θά μοῦ πῆς ετι καλά ἔκανα.

— Γι' αὐτὸ ἴσια-ἴσια δέν ἔκανες καλά... Ἐπειδὴ κι' εἶναι κακούργος ὁ μπάριμπα - Θανάσης, δέν πρέπει νά τοῦ φαινώμαστε κι' εμεῖς ὅμοιοι στήν κακουργία. Κατάλαβες; Πρέπει νά νομιζή ετι αὐτὸς μόνος εἶναι κακὸς κι' ὄχι ὄλοι οἱ ἀνθρώποι.

— Καίμενε, άφεντικό μου! Ὅλα τὰ δικά μου τὰ βρῖσκεις παράστρατα... Ἄς εἶναι. Μ' ἔβαλε ὁ Τρισκατάρατος — μακρῆ ἀπ' ἔδῶ νά πάω νά κλέψω τὸ μανάρι τοῦ μπάριμπα — Θανάση κακή του ἡμέρα! — Φεγγάρι πουθενά. Νύχτα θεοσκοτεινή. Ἄκριτα μεσάνυχτα. Ὅταν ζύγωσα ὡς ἑκατὸ δρασκελες μακρῆ ἀπ' ἐκεῖ, ποῦ κοιμῶντανε

ὁ κακούργιος με τὸ μανάρι, ἔσκυφα καί περπατοῦσα, πότε σάν τετράποδο καί πότε σάν χελῶνα, με τὰ τέσσερα χέρια-ποδάρια. Μπουσιουλᾶω, μπουσιουλᾶω ἀγάλια-ἀγάλια, με μεγάλη προσοχή γιά να μην σιουμκλήσω καί με καταλάβη ὁ μπάριμπα - Θανάσης. Προχωράω προχωράω ὄλο με τὰ τέσσερα. Κάνω μία ώρα καί περίττο ὡς ποῦ νά φτάσω ἐκεῖ, ποῦ εἶταν το μανάρι, μπουσιουλῶντας ἀγάλια-ἀγάλια.

— Καί γιατί μπουσιουλοῦσες ἔτσι;

— Θέλ'ς νά μάθης τήν τέχνη μου; Μπουσιουλοῦσα γιά νά με πάρη τὸ μανάρι ὡς τετράποδο, εταν θά μ'ἔγλεπε, κι' ὄχι ὡς ἀνθρώπο. Ὁ ἀνθρώπος εἶναι ὑπόπτος καί φόβιος, καί κάθε ζῶο καί κάθε πετούμενο τὸν φοβάται καί φεύγει, εταν τὸν ἰδῆ νά τὸ ζυγῶσῃ. Λοιπόν, άφεντικό μου, μπουσιουλῶντας, μπουσιουλῶντας ἔφτασα στό μανάρι καί προσπάθησα νά τὸ πιάσω ἀπὸ τὸ κέρατο — με συμπάθειο — ἡ ἀπὸ τὸν λαιμό, ἡ ἀπὸ τὸ πσιινό τὸ ποδάρι, ἀλλ' ἄμα ἄπλωσα τὸ νά τ'άρπάξω ἐκεῖνο ξέφυγε καί σιουμάλιζε, κι' ὁ μπάριμπα-Θανάσης, ποῦ κοιμῶνταν ἐκεῖ κοντά του, μόλις ἄκουε τὸ σιουμάλισμα. τοῦ φώναζε.

— «Τσάπο! Τσάποσο!»

— Κι' ἐκεῖνο ἔτρεχε ἀμέσως κοντά του, τῶδινε μιὰ χαψιά ψωμί, ὁ μπάριμπα - Θανάσης κι' ἔγερνε πάλι ν' ἀποκοιμηθῆ. Μοῦλονα ἐγῶ τότε, σάν τὸ λαγῶ, στήν τοῦφα ὡς ποῦ νά νοιώσω τὸν μπάριμπα — Θανάση να ρουχαλίζη, καί νά φύγη πάλε τὸ μανάρι ἀπὸ κοντά του. Σὲ λίγο ἄρχιζε ὁ μπάριμπα - Θανάσης ἓνα ψηλὸ ρουχαλητό; «Χίρρρ χίρρρ» ξεμακραίνονταν πάλε τὸ μανάρι ἀπ' αὐτόν, τὸ ζύγονα πάλε ἐγῶ με τὰ τέσσερα, μπουσιουλῶντας, - μπουσουλιῶντας, καί τήν στιγμή ποῦ ἄπλωνα τὸ χέρι μου να τ'άρπάξω, ξεπετιῶνταν αὐτὸ καί σιουμάλιζε ἀπάνω στὰ ξερά χορτάρια καί ξυπνοῦσε πάλε ὁ μπάριμπα-Θανάσης καί ξαναφώναζε:

— «Τσάπο! Τσάποσο!»

Κι' αὐτὴ ἡ ἱστορία βάτταξε άφεντικό μου, ὡς τήν ώρα, ποῦ ἄρχισε νά γαλατισζή ἡ Ἄνατολή.

— Κι' ὕστερα, Κώστα, τί ἔκανες;

— Τί ἔκανα; Μούντζωσα καὶ τὸν «τσόπω» καὶ τὸν μπέρμπα-Θανάση τὸν κακούργιο, καὶ πρὶν μὲ πάρῃ ἢ μέρα ἔφυγα. Τέτοιες κλεψιές, γίνονται τὴν νύχτα μὲ τὰ σκοτάδια κι' ὄχι τὴν ἡμέρα...

— Αὐτὸ εἶταν τὸ μασκαράλικο, πῶπαθες;

— Καὶ τῶγ' εἰς γιὰ μικρὸ ἐσὺ αὐτά; Γιὰ ὑπέθεσε γιὰ μιὰ στιγμή, ὅτι δὲν μπορεῖς νὰ διαβάζης, ὅπως διάβαζες καὶ δὲν μπορεῖς νὰ γράφης, ὅπως ἔγραφες, πῶς θὰ σοῦ φαίνονταν τότε ὁ ἐκυτός σου;

Κι' ὕστερα ἀπὸ μιὰ μακρὴν μελαγχολικὴ σιωπὴ ἐξακολούθησε:

— Ἄν εἴμουν νεῖος, ἀφεντικό μου, ξέρ' εἰς πόσο θάκανα νὰ κλέψω αὐτὸ τὸ μανάρι; Μιὰ στιγμή μοναχά. Ἄρπαγμα ἀπ' ὅπου, χεράκωμα τὴν μύτη του, γιὰ νὰ μὴ βελιάζῃ, δρόμο καὶ σφάξιμο! Κοντὸς ψαλμὸς ἀλληλούια. Τώρα; Μούτζωσ' τα τώρα! δὲν εἶμαι πλεῖα ἄξιος γιὰ κλεψιά! Δὲν εἶμαι πλεῖα ἱκανὸς νὰ τρώω κρέας! Εἶμαι γιὰ νὰ τρώω κουρκούτι καὶ φεῖδι κκκό, ποῦ μ' ἔφαγε!

— Εἶπες ὅτι στὸν μῆνα ἢ στοὺς δυὸ μῆνες μιὰ φορὰ ἀρπάξεις κᾶνα σφαχτό...

— Δὲν ἔχει γοῦστο ὅπως τ' ἀρπάζω τώρα στὴν χάση καὶ στὴν πιάση. Δὲν βάνω κάμμια ἱκανότητα καὶ καμμιά τέχνη κλεψιάς τώρα. Κλέφτω σήμερα, ἂν μῶρθῃ μόνο του τὸ σφαχτό ἐπάνω μου σὰν τῆς κουκουβάγιας τὸ π'λί, ποῦ λέει ὁ λόγος. Ἔτσι, ποῦ κλέφτω τώρα ἐγώ, ἀφεντικό μου, μπορεῖ νὰ κλέψῃ ὅποιος. Δὲν ἔχει γοῦστο τέτοια εὐκολὴ κλεψιά. Γοῦστο ἔχει ἢ κλεψιά, νὰ σ' ἀκούῃ τὸ ποδάρι καὶ νὰ πᾶς μακρὰ, σὲ δυὸ τρία σύνορα νὰ κλέψεις, νὰ μεταχειριστῆς δὲλῃν τὴν τέχνη τῆς κλεψιάς. Ἀπατώντας καὶ ξεγελώντας πιστικούς ξύπνηγους καὶ σκυλιὰ κακὰ, νὰ μπορῆς νὰ τρυπᾶς τὰ σκοτάδια μὲ τὸ μάτι σου, καὶ ν' ἀρπάζης τὸ καλύτερο σφαχτό τοῦ κοπαδιοῦ ν' ἀκοῦς ἀπὸ μακρὰ τὲς πατημασιές ἐκείνων, ποῦ σὲ κυνηγοῦν, στὰ σκοτάδια νὰ σὲ πιάσουν, μαζῇ μὲ τὸ κλεψιμιό, καὶ νὰ μὴν μποροῦν νὰ σ' ἐπιτύχουν, νὰ πλανεύῃς σκυλιὰ, ποῦ σκίζουσι λύκο, καὶ νὰ φεύγῃς σὰν ἤσκιωμα μὲς στὰ πυκνὰ σκοτάδια. Τότε, ἀφεντικό μου, τρῶς τὸ κλεψιμιό κι' εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ σου, τότε λὲς

«κάτι ἔκανα» ὡς ἄντρας, ἀλλὰ τώρα, ὅπως κατάντησα ἐγώ, ὥστε νὰ παιδεύωμαι μιὰ ἀκέρια νύχτα καὶ νὰ μὴ μπορῶ νὰ κλέψω τὸ μανάρι τοῦ κακούργου μπέρμπα - Θανάση, δὲν ἀξίζει τίποτε πλεῖα!...

Καὶ τὸ πιστεύετε; Ἄρχισαν νὰ τρέχουν κουμπιὰ-κουμπιὰ τὰ μάτια του καὶ γυάλιζαν, σὰν διαμάντια, στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

— Δὲν ντρέπεται νὰ κλαῖς;

Τοῦ εἶπα.

Ὁ Κώστας ὁ Σταχτιάρης, ποῦ εἶταν, μιὰ φορὰ τὸ Στοιχειὸ τοῦ χωριοῦ μου κι' ὄλων τῶν περιγῶρων, ὁ Κώστας ποῦ ὠνομάστηκε Ἄπιαστος, ἔκλαιγε τὰ νεῖάτα του, ποῦ πέρασαν καὶ πᾶν καὶ δὲν ξαναγυρίζουν πλεῖα. Ἐκλαιγε ὅμως καὶ τὴν ἀγαπημένη του κλεψιά, ποῦ τὴν εἶχε στὸ πλευρό του σαράντα πέντε χρόνια συγκαταρούμενη, σὰν ἀγαπητικιά του καὶ τὴν ξεχωρίζονταν γιὰ πάντα ἐκείνην τὴν στιγμή.

Ἐκλαιγε μὲ τέτοιο πόνον καὶ μὲ τέτοιο καῦμό ποῦ δὲν εἶχε κᾶν τὴν δύναμη νὰ του ἀπαντήσῃ καὶ βγῆκε ἐξω χωρὶς νὰ μὲ καλοῦν χτίση.

X. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

JEAN MOREAS

1

Ρόδο μου, ἐκακομίλησα γιὰ σὲ τὸ Θεοπλασμένο!
Κι' ἂν ἔχεις λάμψη φλογερὴ κ' ἢ ἀγῆ σου τὴν ζηλεύει,
Ὅμως, ἢ μόνο βροῖσκεσαι ἢ μ' ἄνθη ἄλλα δεμένο,
Καρδιὰ καὶ μάτια ἢ χάρι σου περίσσια θεραπεύει.
Μιὰ μέρα ποῦ σ' ἀντίκρισα στὸν τοῖχο κάποιος Πύλης,
— Τότιες περιπλανιῶμονα σὰ βόρεια μέρη κάτου—
Μοῦ φάνηκες, ὡς ἔφρισεσι σιτὴν κορὰ πνοὴ τῆς ὕλης,
Σὰν πνεῦμα οὐράνιο, κἀνωχρο, σὰ χέρια τοῦ θανάτου.

2

Τὸ ὑπέροκαλλο τὸ ρόδο τί τὸ γνοιάζει
Ἄν ὁ βορηᾶς τὰ φύλλα του τινάζει;
Τὸν ἀητό, ποῦ κρατοῦν οἱ οὐράνιοι θόλοι
Τί τότε γνοιάζει ἂν τότε φάει τὸ βόλι;
Τί τὴ γνοιάζει τὴ λύρα μου διαν ψάλλει
Ἄν πρόστυχη φωνὴ τήνε προσβάλει;
Καὶ μένα, τί μὲ γνοιάζει ἂν σιὴ ζωὴ μου;
Πατῶ σὲ βάτους ἢ σὲ φλόγα ἐρήμου;

3

Μόνο οἱ νεκροὶ μ' ἀκοῦν ἐμὲ κι' αὐτοὺς πάντα γυρεύω.
Τοῦ ἔαντιοῦ μου πάντα ἐχθρὸς, τὸν θρέφω μὲ φαρμάκια.
Ὅργονω, σπέρνω, μὰ κλωνὶ ποτέ μου δὲ μαζεύω,
Σ' ἀχάριστους ἢ δόξα μου, κι' ὁ σπόρος στὰ κοράκια.
Μὰ δὲ θὰ παραπονεθῶ κι' ἄς μοῦ σιοιβάξει ἡ μοῖρα
Καῦμούς καὶ περιφρόνησες καὶ συμφορὲς καὶ μίση
Γιατὶ κάθε ποῦ ἐγγίζω σε, γλυκεῖα Ἀπολλώνια λύρα,
Σοφώτερος κι' ἀγνώτερος ὁ θεῖος σκοπὸς θὰ ἠχῆσει.

4

Ἄλιμονο, ὀλιγόπιστε, μικρόψυχε διαβάτη,
Σοῦ θάμπωσε τὰ μάτια σου τὸ φῶς στὰ Οὐράνια πλάτη,
Μὰ δὲ θὰ φέξουνε ποτὲ τὰ βάρη τῆς ψυχῆς σου
Ἄπὸ τὸ φῶς ποῦ χύνουνε τὰ σκότη τῆς ἀβύσσου.